

I. STIRI PE SCURT

Integrare Europeană

- Republica Moldova s-a Aliniat la Declarația Președinției Franceze a UE cu privire la Înfrățirea Situației în Osetia de Sud. Info-Prim Neo. 11.08.2008.
- Republica Moldova, România și Ucraina Pot Cheltui în Comun Fonduri Europene în Valoare de Peste 137 de Milioane de Euro până în 2013. Interlic. 14.08.2008.
- Expert-grup Consideră că Regimurile Comerciale Oferite de UE Moldovei nu au Revoluționat Exporturile spre UE. Infotag. 14.08.2008.
- UE se Teme de Acțiuni ale Rusiei Împotriva Republicii Moldove și Ucrainei. NewsIn. 28.08.2008.

Romania-Republica Moldova

- Președintele Băsescu: Moldova nu Poate A avea la Nesfârșit Neșansa Unor Lideri Politici ce sunt Împotriva poporului. Mediafax. 11.08.2008.
- Întrevedere Traian Băsescu - Vladimir Voronin: Ceea ce s-a întâmplat în Osetia de Sud nu ar trebui să se mai repete nicăieri în altă parte. Infotag. 20.08.2008.
- Președintele Băsescu: Negocierile Noului Acord Moldova - UE Vor Demara la 1 ianuarie 2009. Infotag. 20.08.2008.

Rusia – Republica Moldova

- Ambasadorul Rusiei Valeri Kuzmin: Între Situațiile din Caucaz și Republica Moldova Există Multe Deosebiri. Info-Prim Neo. 26.08.2008.
- Întrevedere Voronin - Mevedev: Viitoarea Lege Privind Statutul Autonomiei Transnistrene ar Putea Fi Pusă la Baza Reglementării Conflictului. Info-Prim Neo. 26.08.2008.
- Ministrul rus de externe Serghei Lavrov: Tiraspolul și Chișinăul sunt gata să revină la Planul Kozak. NewsIn. 26.08.2008.

Ucraina – Republica Moldova

- Ucraina Intensifică Încercările de Soluționare a Conflictului Transnistrean. Infotag. 28.08.2008.

Conflictul Transnistrean

- Liderii Tiraspoleni cer Guvernului de la Chișinău să Condamne „Agresiunea Georgiei”. Info-Prim Neo. 13.08.2008.
- Ministerul Reintegrării Consideră Lipsite de Temei Declarațiile Autorităților Transnistrene privind Suspendarea Contactelor dintre Chișinău și Tiraspol. Info-Prim Neo. 14.08.2008.
- Liderul Transnistriei Vine în Întâmpinarea Acțiunii Rusiei în Osetia de Sud. Infotag. 13.08.2008.
- Întrevedere Andrei Stratan – Philip Remler, Șeful Misiunii OSCE în Moldova. MAEIE. 21.08.2008.

- Președintele Parlamentului RM Marian Lupu: Soluționarea Conflictului Transnistrean Nu Va A avea Loc pe Cale Armată. Infotag. 21.08.2008.
- Președintele Parlamentului Transnistrean Evgheni Șevciuk: Decizia Rusiei de Recunoaștere a Independenței Abhaziei și Osetiei de Sud Este "Cea Mai Corectă". NewsIn. 26.08.2008.
- Declarația Guvernului Republicii Moldova cu privire la evenimentele din Georgia. 28.08.2008.
- David Merkel: „SUA nu Cred că Moldova se Îndepărtează de Partenerii Occidentali în Încercarea de a Rezolva Problema Transnistreană în Negocieri Directe cu Rusia”. Info-Prim Neo. 29.08.2008.

II. OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

1. Poziția Unui Grup de Experți cu Privire la Impactul Crizei din Georgia asupra Republicii Moldova. 26.08.2008.
2. Nu Exista Nici o Paralela dintre Transnistria și Osetia de Sud. Nicu Popescu, Expert pe Caucaz la Consiliul European pentru Relații Internaționale. Radio France Internationale. 12.08.2008.
3. Georgia a Căzut Pradă Provocărilor Rusești. Comentariu de Vlad Lupan, Expert Independent. Timpul. 11.08.2008.
4. Opinii Experți Despre Decizia Dumei de Stat a Rusiei de a Recunoaște Independența Regiunilor Georgiei - Osetia de Sud și Abhazia. NewsIn. 25.08.2008.
5. Experți de la Chișinău și Moscova au opinii diferite vizavi de reglementarea rapidă a conflictului transnistrean ca urmare a ultimelor evenimente din Georgia. Info-Prim Neo. 29.08.2008.
6. Politicienii Moldoveni Exclud Posibilitatea Revenirii la Planul Kozak de Reglementare a Problemei Transnistrene. NewsIn. 29.08.2008.
7. “Moscova Va Continua să Demonstreze că Poate Controla Zonele pe Care le Considera Aflate Sub Influența Sa”. Interviu cu Radu Vrabie, APE. Timpul. 18.08.2008.
8. Relațiile Republicii Moldova cu România: Quo Vadis? Comentariu de Victor Chirilă, Director de Programe la Asociația pentru Politică Externă. Info-Prim Neo. 19.08.2008.
9. Experții Consideră că Vizita Președintelui României la Chișinău nu a rezolvat probleme, dar a încălzit relațiile bilateral. NewsIn. 21.08.2008.

I. ȘTIRI PE SCURT

11 august	Republica Moldova s-a aliniat la Declarația Președinției Franceze a UE cu privire la Înfrățirea Situației în Osetia de Sud
20 august	Vizita la Chișinău a Președintelui României Traian Băsescu
21 august	Andrei Stratan, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, a avut o întrevedere cu Ambasadorul Philip Remler, Șeful Misiunii OSCE în Republica Moldova
25 august	Întâlnirea neformală de la Soci a Președintelui RM Vladimir Voronin cu Președintele Federației Ruse Dmitri Medvedev
28 august	Andrei Stratan, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, a avut o întrevedere cu dl Valerii Kuzmin, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Federației Ruse în Republica Moldova
29 august	Declarația Guvernului Republicii Moldova cu privire la evoluția evenimentelor din Georgia
29 august	Prim-ministrul Zinaida Greceanii a prezidat ședința Comisiei pentru elaborarea Strategiei securității naționale a Republicii Moldova.

Integrare Europeană

- **Republica Moldova s-a Aliniat la Declarația Președinției Franceze a UE cu privire la Înfrățirea Situației în Osetia de Sud. Info-Prim Neo. 11.08.2008.**

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene a R. Moldova (MAEIE) a comunicat luni, 11 august, despre alinierea R. Moldova la Declarația președinției franceze a Uniunii Europene, cu privire la înfrățirea situației în Osetia de Sud, lansată la 8 august în cadrul reuniunii extraordinare a Consiliului Permanent al OSCE. Potrivit MAEIE, în declarație se menționează că UE își exprimă preocuparea deosebită față de confruntările violente care au loc în Osetia de Sud (Georgia) și se adresează tuturor părților să renunțe imediat la ostilități și să preia neîntârziat negocierile, pentru a permite soluționarea politică a crizei, respectând suveranitatea și integritatea teritorială a Georgiei. UE își exprimă sprijinul deplin eforturilor președinției în exercițiu a OSCE, inclusiv misiunii sale în teritoriu și cere tuturor părților să coopereze fără întârziere cu aceasta. <http://www.mfa.md/noutati/3156/>

- **Republica Moldova, România și Ucraina Pot Cheltui în Comun Fonduri Europene în Valoare de Peste 137 de Milioane de Euro până în 2013. Interlic. 14.08.2008.**

Prin Decizia Comisiei Europene nr. 3806 din 29.07.2008, a fost adoptat Programul Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova ENPI CBC 2007-2013. Acesta este primul program de cooperare transfrontalieră la granițele externe ale Uniunii Europene finanțat și implementat în conformitate cu Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat (ENPI) 2007-2013, adoptat până la această dată de Comisia Europeană. Aria programului se constituie din regiuni din cele trei state vecine, respectiv județele Botoșani, Galați, Iași, Suceava, Tulcea și Vaslui din România, oblasturile Odessa și Cernăuți din Ucraina și întregul teritoriu al Republicii Moldova. Mai multe informații despre Programul Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013 sunt disponibile pe pagina web a programului: www.ro-ua-md.net.

- **Expert-grup Consideră că Regimurile Comerciale Oferite de UE Moldovei nu au Revoluționat Exporturile spre UE. Infotag. 14.08.2008.**

Regimurile comerciale oferite de uniunea europeană republicii moldova (gsp și gsp+) nu au avut practic nici un rol în evoluția exporturilor moldovenești pe piețele europene. La această concluzie au ajuns autorii - experții centrului analitic "expert-grup" care au prezentat joi studiul "evoluția exporturilor rm în ue: rolul regimurilor comerciale 1995-2007". În opinia dlui Valeriu Prohnițchi, director "expert-grup", aceasta se explică prin faptul că pe lângă ue și ceilalți parteneri comerciali ai moldovei (țările CSI,

românia și bulgaria până în 2007) au acordat preferințe comerciale similare sau chiar mai favorabile exporturilor moldovenești.

- **UE se Teme de Acțiuni ale Rusiei Împotriva Republicii Moldova și Ucrainei. NewsIn. 28.08.2008.**

Miniștrii de externe francez și britanic se tem că scenariul aplicat în Georgia de către Rusia ar putea fi aplicat și în Ucraina și Republica Moldova, în condițiile tensiunilor dintre Kiev și Moscova și a speranțelor transnistrenilor de recunoaștere a independenței. "Repet, acțiunile Rusiei în Georgia sunt foarte periculoase și există și alte obiective despre care se poate presupune că sunt ale Rusiei, mai ales Crimeea, Ucraina și Republica Moldova", a declarat miercuri ministrul francez Bernard Kouchner.

Georgia, Ucraina și Republica Moldova și-au declarat independența de sfera de influență rusă în ultimii cinci ani, căutând integrarea în NATO și UE, dar peninsula Crimeea, din Ucraina, este populată majoritar de etnici ruși, dintre care mulți au pașapoarte ruse. În Crimeea are baza și Flota rusă de la Marea Neagră. În Republica Moldova, regiunea prorusă Transnistria este de facto independentă după un război civil în 1992. Acolo se află circa 1.300 militari ruși. Ministrul britanic de externe, David Miliband, care s-a dus miercuri în Ucraina, împărtășește temerile lui Kouchner, cerând Kievului "să nu ofere niciun pretext pentru acțiuni ostile ruse, pentru că, firește, rușii au folosit astfel de pretexte în cazul Georgiei". Ministrul a mai spus că războiul din Georgia marchează "sfârșitul perioadei post-Război Rece". "Ucraina ar putea fi următoarea țintă a presiunii politice exercitate de Rusia", a declarat și comisarul european pentru extindere, Olli Rehn. "Este important din punctul de vedere al stabilității ca UE să transmită un semnal politic clar că integrarea Ucrainei în UE este posibilă", a subliniat el.

România – Republica Moldova

- **Președintele Băsescu: Moldova nu Poate A avea la Nesfârșit Neșansa Unor Lideri Politici ce sunt Împotriva poporului. Mediafax. 11.08.2008.**

Președintele Traian Băsescu și-a exprimat, luni, speranța că actuala putere din Republica Moldova va fi sancționată de românii de acolo la următoarele alegeri, menționând că Moldova nu poate avea la nesfârșit neșansa unor lideri politici care-și îndreaptă acțiunile împotriva propriului popor.

"Lucrurile o să treacă, pentru că Moldova nu poate avea la nesfârșit neșansa unor lideri politici care își îndreaptă acțiunile împotriva propriului popor. Eu cred că românii din Moldova vor sancționa în alegeri astfel de politici generate la Chișinău. Asta e speranța mea și dumneavoastră, tinerii, aveți obligația să spuneți aceste adevăruri, nu numai noi, de la nivel politic", a susținut Traian Băsescu, la a treia ediție a Școlii de vară a tinerilor români din statele vecine "Comunități românești și identitate europeană", care se desfășoară la Sulina.

- **Întrevedere Traian Băsescu - Vladimir Voronin: Ceea ce s-a întâmplat în Osetia de Sud nu ar trebui să se mai repete nicăieri în altă parte. Infotag. 20.08.2008.**

Declarații în acest sens ambii Președinți au făcut la 20 august, după întrevederea care au avut loc la Chișinău. "Situația din Osetia de Sud este foarte relevantă pentru Moldova, aici noi avem pe teritoriu un conflict similar. Deși poate nu cunoaștem toate subtilitățile noi înțelegem foarte bine de ce au loc asemenea situații. Foarte mulți ani se târăgănează soluționarea conflictelor înghețate fapt ce creează condiții pentru dezvoltarea acestor regimuri nerecunoscute, dar și obținerea susținerii din partea unor state independente", a spus **Președintele Voronin**. El a reiterat că conflictul transnistrian va fi rezolvat doar pe cale pașnică, respectând integritatea și suveranitatea Moldovei. "Ce a fost în Osetia este un exemplu cum nu trebuie să se întâmple în altă parte. Nu e cazul să se piardă mii de vieți omenești pentru anumite interese. Noi optăm pentru restructurarea forțelor pacificatoare, ceea ce ar răspunde la multe întrebări în cazul conflictului transnistrian", a precizat Voronin.

Traian Băsescu a declarat că situația din Transnistria este foarte asemănătoare cu cea din Osetia de Sud. "Transnistria este mică, preponderent cu populația care posedă cetățenia altui stat. Lipsește doar conflictul. Noi apreciem Moldova pentru că nu se lasă provocată de Transnistria. România nu a recunoscut independența Kosovo, deoarece consideră că într-un stat suveran nu poate fi format un stat al minorităților naționale", a precizat Băsescu. El a calificat drept lipsă de decență poziția Transnistriei de a nu comunica cu R. Moldova, deoarece acesta nu susține punctul lor de vedere în privința Osetiei de Sud. "Credem să ceea ce s-a întâmplat în Osetia este lipsa unui mecanism de deblocare a situației. Noi optăm pentru soluționarea conflictului

transistrian cu implicarea Uniunii Europene, care este esențială", a mai spus Președintele României.

- **Președintele Băsescu: Negocierile Noului Acord Moldova - UE Vor Demara la 1 ianuarie 2009. Infotag. 20.08.2008.**

Negocierile privind noul Acord dintre Moldova și Uniunea Europeană, cel mai probabil vor demara la 1 ianuarie, 2009. O declarație în acest sens a făcut Traian Băsescu, președintele României aflat miercuri în vizită la Chișinău.

Traian Băsescu a declarat că România susține Moldova pe calea integrării europene. "Noi dorim ca cetățenii și companiile din R. Moldova să aibă mai multe libertăți cum sînt: libera circulație, schimbul de mărfuri. România va depune toate eforturile pentru ca Moldova să devină membră a comunității europene", a precizat Băsescu. El a apreciat discuțiile cu Președintele R. Moldova drept extrem de constructive. "Mă bucur mult că doar la 20 minute după ce la 19 august a fost sunată Președinția Moldovei de a mă primi în vizită am primit răspuns pozitiv", a precizat Băsescu.

Președintele Vladimir Voronin a spus că pozițiile privind subiectele discutate astăzi cu Traian Băsescu au coincis. "Pot să vă asigur că problemele care nu s-au soluționat mulți ani se vor rezolva în scurt timp. De asemenea, Moldova și România vor veni cu mai multe surprize care vor bucura cetățenii ambelor state", a mai promis Vladimir Voronin. El i-a spus lui Traian Băsescu că este gata să-l primească la Chișinău în orice moment.

Rusia – Republica Moldova

- **Ambasadorul Rusiei Valeri Kuzmin: Între Situațiile din Caucaz și Republica Moldova Există Multe Deosebiri. Info-Prim Neo. 26.08.2008.**

Între situația din Caucaz și cea din Republica Moldova există multe deosebiri, a declarat marți, 26 august, ambasadorul Federației Ruse în Republica Moldova, Valeri Kuzmin. El și-a exprimat speranța că „liderii își vor utiliza înțelepciunea ca datorită acestor deosebiri să nu permită o situație similară celei din Osetia de Sud”. „Constat cu plăcere că nu există nici o intenție de a escalada situația în zona de securitate și cred că nici nu ar trebuie să fie”, a declarat Kuzmin. Orice escaladare militară îndepărtează reglementarea conflictului în interesul oamenilor

de pe ambele maluri ale Nistrului și asta ar trebui să înțeleagă toți politicienii responsabili, potrivit ambasadorului rus. [...] Fiind întrebat despre poziția Rusiei în ce privește modificarea formatului forțelor pacificatoare, el a declarat că Moscova nu o dată a declarat că în contextul reglementării politice a conflictului transnistrean ar putea fi modificat formatul, dar la momentul de față se constată că acesta este unica operațiune de pacificare efectivă. „Întâi de toate aceasta trebuie să se rezolve odată cu reglementarea transnistreană”. Referindu-se la poziția Rusiei în ceea ce privește reglementarea conflictului transnistrean, Kuzmin a declarat că aceasta își va activa poziția în vederea reluării procesului de negocieri și va contribui la reluarea contactelor dintre conducătorii RM și Transnistriei.

- **Întrevedere Voronin - Mevedev: Viitoarea Lege Privind Statutul Autonomiei Transnistrene ar Putea Fi Pusă la Baza Reglementării Conflictului. Info-Prim Neo. 26.08.2008.**

Președintele Vladimir Voronin, a declarat că președintele Federației Ruse Dmitri Medvedev a manifestat „un interes deosebit” față de proiectul legii privind statutul autonomiei transnistrene, elaborat în baza Legii cu privire la prevederile de bază ale statutului juridic special al localităților din stînga Nistrului, votată, prin consens politic, la 22 iulie 2005. Declarația face parte din aprecierile date de Șeful statului la revenire de la Soci (25 august), unde s-a întâlnit cu Președintele rus. Ceea ce s-a decis în mod unanim de către clasa politică din Republica Moldova – de Parlamentul țării – trebuie să fie pus la baza soluționării conflictului transnistrean, a declarat Președintele. Șeful statului a menționat că din partea Federației Ruse, de asemenea, nu sunt obiecții mari în privința proiectului de lege respectiv. În acest sens, Federația Rusă intenționează să înainteze mai multe inițiative menite să avanseze procesul de rezolvare a problemei transnistrene la masa de tratative. Vladimir Voronin a relevat că a convenit cu Dmitri Medvedev privitor la oportunitatea efectuării unor măsuri concrete în scopul reluării tratativelor în formatul „5+2”. Președintele și-a exprimat convingerea că acțiuni în acest sens vor fi incluse în agendele de lucru ale ambilor președinți, printre care și întâlniri cu liderul de la Tiraspol, Igor Smirnov. Generalizând rezultatele dialogului purtat cu Președintele rus, șeful statului s-a arătat satisfăcut de pașii coordonați de ambele părți în direcția reluării negocierilor pe marginea conflictului transnistrean.

- **Ministrul rus de externe Serghei Lavrov: Tiraspolul și Chișinăul sunt gata să revină la Planul Kozak. NewsIn. 26.08.2008.**

La 26 august, Ministrul rus de externe Serghei Lavrov a declarat că Tiraspolul și Chișinăul sunt gata să revină la așa-numitul plan Kozak – plan de reglementare a conflictului transnistrean propus de Moscova în 2003 și respins sub presiunea Occidentului în ultimul moment de președintele Voronin, care propunea un scenariu federativ pentru Moldova reunificată, cu menținerea trupelor ruse pe teritoriul Transnistriei pe un termen nedeterminat. „Părțile sunt gata să revină la planul Kozak din 2003 și să soluționeze problemele divergente rămase”, a spus Lavrov, precizând că niciun alt conflict nu a fost atât de aproape de reglementare ca cel din Transnistria. „Practic toate părțile implicate sunt convinse acum de necesitatea de a reveni la acele principii care au fost atât de aproape de realizare în 2003. Lucrăm în acest sens cu Chișinăul și Tiraspolul, cu observatorii (UE și SUA –n.red.) și sper că aici va fi un progres și că acesta nu va lua mult timp”, a declarat Lavrov. Surse din cadrul administrației de la Chișinău au declarat pentru NewsIn că autoritățile moldovene nu și-au dat acceptul pentru readucerea pe masa de tratative a planului Kozak și insistă în continuare asupra reglementării conflictului transnistrean în baza propunerilor în pachet avansate de Chișinău, care corespund intereselor Republicii Moldova.

Ucraina – Republica Moldova

- **Ucraina Intensifică Încercările de Soluționare a Conflictului Transnistrean. Infotag. 28.08.2008.**

"Ucraina pe viitor va încerca să discute cu statele care au tangențe cu conflictul transnistrean toate soluțiile care ar putea ajuta în medierea referendumului transnistrean", această afirmație a fost făcută de către Ministrul Afacerilor de Externe al Ucrainei Vladimir Ogrîzco în cadrul întâlnirii acestuia cu Ministrul Afacerilor de Externe al Marii Britanii David Miliband. Ogrîzco a specificat că "integritatea teritorială a Republicii Moldova nu poate fi distrusă". "Soluționarea referendumului transnistrean este un punct de bază pe care Președintele Ucrainei și l-a propus spre realizare. Iar întru realizarea acestuia se poartă la moment discuții cu statele care au tangențe cu conflictul de pe Nistru", a mai spus Ministrul Afacerilor de Externe al Ucrainei. "Deciziile care vor fi luate trebuie să fie recunoscute pe plan

internațional, acestea ar trebui să nu încalce drepturile fiecărui cetățean în parte", a menționat Ogrîzco. David Miliband a fost de aceeași părere cu omologul său din Ucraina.

Conflictul Transnistrean

- **Liderii Tiraspoleni cer Guvernului de la Chișinău să Condamne „Agresiunea Georgiei”. Info-Prim Neo. 13.08.2008.**

Liderii de la Tiraspol declară că întrerup orice contacte cu Guvernul de la Chișinău până acesta va „denunța agresiunea Georgiei în Osetia de Sud”. „Transnistria declară un moratoriu asupra contactelor cu Moldova, până când partea moldovenească va denunța decisiv și necondiționat agresiunea Georgiei”, se spune într-o declarație a ministerului de externe de la Tiraspol. Moldova este acuzată că s-ar comporta ca și Georgia încercând "să schimbe formatul de negocieri, să reducă la minimum rolul Rusiei și să creeze condiții pentru a soluționa conflictul prin utilizarea forței".

- **Ministerul Reintegrării Consideră Lipsite de Temei Declarațiile Autorităților Transnistrene privind Suspendarea Contactelor dintre Chișinău și Tiraspol. Info-Prim Neo. 14.08.2008.**

Ministerul Reintegrării consideră drept lipsite de temeie declarațiile lansate de autoritățile transnistrene privind suspendarea contactelor directe dintre Chișinău și Tiraspol. Autorităților moldovene au reiterat, la 14 august, disponibilitatea de a continua, fără careva condiții prealabile, negocierile directe cu reprezentanții Tiraspolului, inclusiv în cadrul formatului existent, precum și al grupurilor de lucru pentru întărirea încrederii în vederea elaborării și adoptării unei soluții viabile pentru conflictul transnistrean. Această poziție a fost sprijinită de către mediatorii și observatorii implicați în procesul de negocieri vizând reglementarea conflictului transnistrean. Reprezentanți ai Misiunii OSCE, Federației Ruse, Ucrainei, Uniunii Europene și SUA s-au întâlnit miercuri, 13 august, cu ministrul reintegrării, Vasili Șova. Mediatorii și-au exprimat disponibilitatea de a contribui și în continuare la promovarea eficientă a măsurilor de întărire a încrederii în contextul eforturilor vizând reglementarea cuprinzătoare și durabilă a problemei transnistrene în cadrul formatului de negocieri „5+2”, cu respectarea suveranității și integrității teritoriale a R. Moldova.

- **Liderul Transnistriei Vine în Întâmpinarea Acțiunii Rusiei în Osetia de Sud. Infotag. 13.08.2008.**

Rusia a acționat în Osetia de Sud "strict conform mandatului de țară-pacificatoare și încercările țărilor independente și organizațiilor mondiale de a învinui Federația Rusă în încălcarea lui, Transnistria o consideră ca un delict". Despre aceasta a comunicat președintele nerecunoscutei Autonomii Transnistriene, Igor Smirnov, în adresarea sa față de cetățenii ei cu privire la situația din Osetia de Sud. În viziunea sa Rusia și-a îndeplinit "obligațiile sale interstatale, pacifiste și pe cele morale, venind în ajutorul populației Osetiei - cetățenilor săi". Smirnov este indignat de "poziția cîtorva țări din Nord și de asemenea a organizațiilor internaționale, în secolul XXI străduindu-se să păstreze tăcerea sau să prezinte agresorul în calitate de jertfă", de asemenea de faptul că "ei au pornit împotriva Rusiei un război informațional și psihologic, prostind comunitatea mondială, numind albul negru". După părerea liderului transnistrian, adresarea cu privire la măsurile de încredere a democrației și a lucrurilor de preț europene - este o "demagogie, coajă propagandistică, care camuflează țeluri agresive și lacome". "Nu există îndoieli în faptul că regimurile democratului Șaacașvili și comunistului Voronin sînt conduse dintr-un centru comun. Scenariul este peste tot unul și același", susține Smirnov, considerînd lipsa "declarației lui Voronin, așteptată, în care se putea discuta delicvențele georgiene".

- **Întrevedere Andrei Stratan – Philip Remler, Șeful Misiunii OSCE în Moldova. MAEIE. 21.08.2008.**

La 21 august, dl Andrei Stratan, Viceprim-ministru, Ministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, a avut o întrevedere cu Ambasadorul Philip Remler, Șeful Misiunii OSCE în Moldova. În cadrul întrevederii au fost abordate aspectele actuale ale procesului de reglementare a problemei transnistrene, s-a făcut un schimb de opinii privind evenimentele recente din Georgia și implicațiile acestora asupra perspectivelor de soluționare a conflictelor înghețate. Interlocutorii au pus accent pe continuitatea eforturilor comune vizînd soluționarea „în pachet” a conflictului transnistrian în cadrul formatului de negocieri „5+2”, în baza respectării principiilor suveranității

și integrității teritoriale a Republicii Moldova. <http://www.mfa.md/noutati/3162/>

- **Președintele Parlamentului RM Marian Lupu: Soluționarea Conflictului Transnistrian Nu Va A avea Loc pe Cale Armată. Infotag. 21.08.2008.**

Conducerea Republicii Moldova nu va permite ca soluționarea conflictului din Transnistria să fie pe cale armată, a declarat în cadrul întîlnirii de miercuri, 20 august, de la Bălți cu reprezentanții ONG-urilor dl Marian Lupu, Președintele Parlamentului. Lupu omite existența unei situații din Osetia de Sud în Republica Moldova cu referire la cazul nerecunoscutei republici transnistrene.

- **Președintele Parlamentului Transnistrean Evgheni Șevciuk: Decizia Rusiei de Recunoaștere a Independenței Abhaziei și Osetiei de Sud Este "Cea Mai Corectă". NewsIn. 26.08.2008.**

Președintele Sovietului Suprem al regiunii separatiste transnistrene, Evgheni Șevciuk, consideră că decizia Rusiei de recunoaștere a independenței Abhaziei și Osetiei de Sud este "cea mai corectă", întrucît asigură "securitatea popoarelor celor două republici și respectarea dreptului internațional". Declarația lui Șevciuk este prima reacție oficială de la Tiraspol la decizia Kremlinului. Într-un interviu pentru agenția locală Novîi Reghion, Evgheni Șevciuk a spus că "poporul Transnistriei, care a luptat cot la cot cu osetii și abhazii pentru independență, se bucură de victoria prietenilor săi". El și-a exprimat însă regretul că independența "a fost obținută prin războaie sângeroase și fratricide".

- **Declarația Guvernului Republicii Moldova cu privire la evenimentele din Georgia. 28.08.2008.**

Autoritățile Republicii Moldova și întreaga societate au urmărit cu îngrijorare pe parcursul ultimelor săptămîni evoluția situației legate de Osetia de Sud și Abhazia. Conflictul interetnic din Georgia, existent de mai mulți ani, cu regret, nu și-a găsit nici de această dată soluționarea adecvată în baza standardelor dreptului internațional și a valorilor umane, transformîndu-se într-o dramă sîngeroasă, soldată cu victime în rîndul populației civile.

Respingînd categoric orice metode de soluționare cu forța a chestiunilor conflictuale, inclusiv a celor de asigurare a integrității teritoriale, Guvernul

Republicii Moldova nu consideră, totuși, că recunoașterea internațională a Abhaziei și Osetiei de Sud va deveni un factor de stabilizare a situației. Ca și în cazul recunoașterii Kosovo, acest pas nu face decât să reducă responsabilitatea părților în conflict pentru căutarea unui compromis între națiuni, capacitatea lor de a identifica soluții echitabile și moderne, cu respectarea principiilor integrității teritoriale și asigurarea drepturilor și libertăților omului.

Totodată, considerăm evidentă lipsa oricăror legături și paralele dintre situația creată și cea din regiunea Transnistriei și credem contraproductive interpretările potrivit cărora evoluțiile în cauză ar putea să aducă prejudicii procesului reglementării conflictului transnistrean, pentru a cărei finalizare s-au creat premise deosebit de favorabile și pentru care există voința politică a tuturor participanților la procesul de soluționare.

Guvernul Republicii Moldova declară că, și în continuare, își va determina atitudinea față de evoluțiile din jurul Osetiei de Sud și Abhaziei exclusiv în baza prevederilor Actului Final de la Helsinki, a Statutului ONU și a tuturor principiilor dreptului internațional în vigoare.

- **David Merkel: „SUA nu Cred că Moldova se Îndepărtează de Partenerii Occidentali în Încercarea de a Rezolva Problema Transnistreană în Negocieri Directe cu Rusia”. Info-Prim Neo. 29.08.2008.**

„Statele Unite ale Americii nu cred că R. Moldova se îndepărtează de partenerii occidentali în încercarea de a rezolva problema transnistreană în negocieri directe cu Rusia”, a declarat pentru Radio Europa Liberă, reprezentanța de la Chișinău, David Merkel, adjunct al subsecretarului de stat pentru Europa și Eurasia în Departamentul de stat american. David Merkel se ocupă de Rusia, Ucraina, Moldova și Belarus și de problemele de neproliferare în regiune. În context, oficialul american a spus că „am avut discuții foarte bune cu președintele Voronin, cu ministrul de externe, toată lumea este convinsă de utilitatea formatului 5+2, cadru care poate oferi o șansă reală pentru găsirea unei soluții stabile. Rusia participa în formatul 5+2, joacă un rol important și am vrea să joace și un rol constructiv în găsirea unei soluții finale”. Întrebat ce crede despre asigurările date de către președintele rus Dmitri Medvedev președintelui Vladimir Voronin privind posibilitățile de rezolvare a conflictului cu

sprijinul Rusiei, David Merkel a spus că SUA acordă o importanță deosebită rezolvării conflictului transnistrean, în calitate de membru al formatului de negocieri 5+2. „Credem că în formatul 5+2 ar trebui să se negocieze acum statutul (regiunii separatiste - n.r.). Discuțiile întrerupte demult ar trebui reluate, ar trebui să ne așezăm la masă cu un document prin care să rezolvăm problema statutului”.

OPINII, COMENTARIIL, INTERVIURI

1. Poziția Unui Grup de Experți cu Privire la Impactul Crizei din Georgia asupra Republicii Moldova. 26.08.2008.

Conflictul armat ruso-georgian a generat o criză politico-militară de proporții de natură să provoace transformări profunde în sistemul relațiilor internaționale.

Degradarea rapidă și fundamentală a mecanismelor instituționale de cooperare și a raporturilor dintre Rusia, pe de o parte, și UE și NATO, pe de altă parte, marchează începutul unei noi perioade de confruntare, cu implicații serioase asupra securității și stabilității regionale.

Criza georgiană periclitează stabilitatea mai multor state din spațiul ex-sovietic, percepute unilateral de Rusia ca fiind o zonă a intereselor sale primordiale și care se confruntă cu conflicte secesioniste, inițiate și sprijinite politic, economic și militar de Federația Rusă. Conflictul armat ruso-georgian a demonstrat clar rolul Rusiei de parte în aceste conflicte și limitele actualului sistem de asigurare a stabilității în zonele de conflicte înghețate.

Având în vedere schimbările importante care se prefigurează în contextul internațional, este necesar ca Republica Moldova să întreprindă o analiză temeinică și complexă a semnificației acestor evoluții, să evalueze impactul lor asupra intereselor sale și să opereze ajustările de rigoare în politica sa externă și internă.

Dorind să-și aducă contribuția la acest demers de analiză și adaptare, reprezentanții comunității de experți în probleme de politică externă și securitate internațională din Republica Moldova

au avut o serie de consultări, convenind asupra următoarelor poziții:

- Prin declanșarea unei operațiuni militare de proporții, atacarea unor obiecte civile și ocuparea unei părți din teritoriul Georgiei, Federația Rusă a încălcat principiile de bază ale dreptului internațional și a comis un act de agresiune împotriva unui stat independent membru ONU.
- Prin acțiunile sale, Rusia și-a compromis definitiv poziția de pacificator și mediator în soluționarea conflictelor din Georgia, confirmând rolul său de parte în conflict și caracterul inter-statal al diferendului ruso-georgian în Abhazia și Osetia de Sud. Implicarea Rusiei în conflictul transnistrean este similară situației din Georgia și poate avea consecințe negative pentru soluționarea acestuia.
- Decizia de a recurge la folosirea forței demonstrează determinarea Rusiei de a utiliza toate mijloacele pentru a contracara aspirațiile de integrare euro-atlantică ale Georgiei și, indirect, ale Ucrainei, precum și posibil, ale Republicii Moldova.
- Decizia de a utiliza forța pentru a-și promova interesele chiar și cu prețul unor prejudicii grave pentru imaginea sa în lume, denotă faptul că pentru Moscova oprirea extinderii NATO spre Est și menținerea în zona sa de control total a statelor din spațiul post-sovietic constituie obiective mai importante decât edificarea unor relații de parteneriat cu UE și SUA.
- Faptul că această incursiune militară a fost parțial explicată prin nevoia de a proteja cetățenii ruși din Osetia de Sud și Abhazia creează un precedent îngrijorător în condițiile în care mai multe state post-sovietice au un număr substanțial de cetățeni ruși, iar Rusia poate oricând interveni și în alte cazuri, sub pretextul apărării propriilor cetățeni.
- Agresiunea unui stat-membru al CSI împotriva unui alt stat-membru al acestei comunități răstoarnă conceptul cooperării dintre state egale și independente în cadrul acestei organizații și readuce situația la ecuația dominării prin forță a centrului, caracteristică perioadei sovietice.
- Pe fundalul războiului din Georgia, se poate anticipa că Moscova ar putea încerca să demonstreze capacitatea sa de reglementare pașnică a conflictelor din spațiul CSI, propunând o soluție de forma pentru reglementarea conflictului transnistrean, dar care în esență ar conduce la consolidarea influenței Rusiei în Moldova și blocarea aspirațiilor de integrare europeană ale țării noastre.
- În condițiile radicalizării poziției Moscovei cu privire la susținerea totală a regiunilor separatiste din Georgia și acțiunilor întreprinse pentru recunoașterea independenței acestora, nu este realist de așteptat ca în cazul conflictului transnistrean Rusia să vina cu o abordare opusă, susținând o reglementare viabilă.
- Formatul forțelor de „pacificare” din zona de securitate, instituit în baza Acordului moldo-rus din 21 iulie 1992, este asemănător cu cel din Osetia de Sud, deci Rusia ar putea folosi precedentul creat în Caucazul de Sud același scenariu pentru a împiedica accesarea Republicii Moldova la UE și intensificarea cooperării cu NATO.
- Evenimentele din Georgia au scos în evidență faptul că Ucraina ar putea reprezenta un veritabil „adăpost strategic” pentru Republica Moldova. Moldova este vital interesată în succesul eforturilor de integrare euro-atlantică a Ucrainei și în dezvoltarea unei relații de parteneriat strategic cu statul vecin.
- Urmare a conflictului militar ruso-georgian, Uniunea Europeană manifestă o disponibilitate mai mare de a se angaja activ în soluționarea conflictelor înghețate și de a transmite semnale mai clare de încurajare a aspirațiilor de integrare europeană pentru statele din vecinătatea sa estică. Evoluția respectivă reprezintă o oportunitate majoră și pentru șansele de apropiere a Moldovei de Uniunea Europeană.

Pornind de la cele expuse, considerăm că Republica Moldova trebuie să:

- manifeste prudență sporită față de posibilele inițiative ale Federației Ruse privind soluționarea conflictului transnistrean în afara cadrului stabilit de Legea din 22 iulie 2005 privind principiile de bază ale statutului regiunii transnistrene.
- intensifice eforturile vizînd înlocuirea actualului „aranjament de menținere a păcii” din zona de securitate cu o misiune internațională de observatori civili și de poliție.
- identifice cât mai rapid posibil împreună cu autoritățile de la Kiev și București formule de compromis în vederea depășirii problemelor care împiedică edificarea unei relații de

parteneriat strategic dintre Republica Moldova și vecinii săi.

- întreprindă o reevaluare fundamentală a beneficiilor și costurilor menținerii poziției sale de membru CSI, coordonând strâns eventualele ajustări cu poziția Ucrainei.
- instituie un format de consultări permanente dintre Ucraina și Republica Moldova în domeniul cooperării europene și euro-atlantice.
- consolideze colaborarea în cadrul organizațiilor regionale din care face parte și Ucraina, în primul rând în cadrul GUAM.
- Folosind prilejul renegocierii Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului cu NATO (IPAP) pentru a include acțiuni comune de natură să consolideze securitatea Republicii Moldova.
- solicite în continuare ca UE să adopte cât mai curând posibil mandatul de negociere privind noul cadru juridic dintre Republica Moldova și UE, fără a lega această decizie de calendarul electoral din Republica Moldova.
- insiste ca acest document să confirme perspectiva de aderare la UE pentru Republica Moldova și să conțină o clauză de solidaritate, prin care UE s-ar obliga să sprijine Moldova în cazul în care suveranitatea și integritatea sa teritorială vor fi amenințate.
- aprofundeze reformele, în primul rând orientate spre consolidarea instituțiilor democratice, și să asigure desfășurarea viitoarelor alegeri parlamentare în deplină corespundere cu standardele și normele internaționale.

Experții semnatori:

- Își exprimă disponibilitatea de a discuta pe larg aceste recomandări cu instituțiile abilitate din Republica Moldova, inclusiv în cadrul formatelor existente de colaborare cu societatea civilă,
- Lansează inițiativa desfășurării unor consultări și dezbateri largi privind impactul schimbărilor actuale asupra securității și intereselor naționale ale Republicii Moldova cu participarea experților din societatea civilă, a factorilor de decizie și a partidelor politice,
- Au convenit asupra inițierii unui studiu complex privind opțiunile de securitate ale Republicii Moldova în noul context internațional.

Chisinau, 26 august 2008

Arcadie Barbaroșie, Director Executiv, Institutul de Politici Publice din Moldova (IPP)

Igor Boțan, Director Executiv, Asociația pentru Democrație Participativă (ADEPT)

Eugen Carpov, Ambasador, ex-Viceministru al Afacerilor Externe, fost Șef al Misiunii Permanente al Republicii Moldova pe lângă Uniunea Europeană

Viorel Cibotaru, Director, Centrul de Informare și Documentare NATO în Moldova, Institutul European de Studii Politice din Moldova

Victor Chirilă, Director de Programe, Asociația pentru Politică Externă (APE)

Ștefan Gorda, Membru al Consiliului de Administrație APE

Iulian Frunțașu, Director, Programul Inițiative Europene, Fundația Soros Moldova

Iurie Leancă, Ambasador, Vice-Președintele Asociației pentru Politică Externă (APE)

Vlad Lupan, Expert independent

Dumitru Mînzărari, Analist pe probleme de politică externă și securitate, IDIS „Viitorul”

Igor Munteanu, Director Executiv, Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale, IDIS „Viitorul”

Oazu Nantoi, Director de Programe, Institutul de Politici Publice (IPP)

Vasile Nedelciuc, Membru al Consiliului de Administrație APE

Iurie Pîntea, Director de programe, Institutul de Politici Publice (IPP)

Nicu Popescu, Cercetător, Consiliul European pentru Politică Externă (ECFR), Londra

Andrei Popov, Director Executiv, Asociația pentru Politică Externă (APE)

Eugen Revenco, Director de Programe, Asociația pentru Politică Externă (APE), Fundatia Moldo-Lituaniană „Centrul de Studii al Integrării Europene”

Oleg Serebrian, Președintele Mișcării Europene din Moldova

Vlad Spânu, Președintele „Fundației Moldova”, Washington, D.C.

Anatol Țăranu, Director, Institutul pentru Studii Politice și Militare din Moldova

Liliana Vițu, Analist independent, Magistru în Studii Europene

Radu Vrabie, Coordonator de Programe, Asociația pentru Politică Externă (APE)

2. Nu Exista Nici o Paralela dintre Transnistria și Osetia de Sud. Nicu Popescu, Expert pe Caucaz la Consiliul European pentru Relații Internaționale.

Radio France Internationale.
12.08.2008.

Ce poate sa faca, de fapt, Europa in aceasta poveste, cit de mult se poate implica?

Nicu Popescu: In interiorul Uniunii Europene deja se aud voci ferme care cer suspendarea negocierilor privind noul Acord cu Rusia, si suspendarea Acordului de facilitare a vizelor. Cred ca exista destul de putine lucruri pe care Uniunea Europeana le poate face pe termen scurt, in urmatoarele doua, trei saptamini, insa exista mai multe lucruri pe care Uniunea Europeana le poate face pe termen mediu si lung. In primul rind, trebuie sa speram ca acest efort diplomatic va duce la deescaladarea situatiei, la incetarea violentelor si a atacului rus impotriva Georgiei.

Cred ca peste citeva luni ar fi cazul ca Uniunea Europeana sa discute despre o eventuala conferinta a donatorilor, pentru reconstructia Georgiei si a Osetiei de Sud.

Si, o prioritate absoluta in urmatoarele luni - ar trebui un efort sustinut, insistent din partea Uniunii Europene care ar viza modificarea operatiunii de pace si a formatului de negocieri din Osetia de Sud; care ar viza includerea, sau a Uniunii Europene ca institutie, sau a unor state europene impreuna cu Statele Unite ale Americii, in formatele de mentinere a pacii din Osetia si eventual Abhazia.

Dar, uitati, Georgia sustine ca Uniunea Europeana ar trebui sa adopte o pozitie mai ferma fata de Rusia si aici v-ati intreba, cit de ferma isi permite Europa sa fie fata de Rusia?

N.P.: Cred ca mesajul Presedintiei franceze a fost destul de ferm, un mesaj care a reiterat recunoasterea integritatii teritoriale a Georgiei, a reiterat necesitatea revenirii la *status quo ante* si a avertizat ca, daca Rusia continua aceste atacuri impotriva Georgiei, aceasta agresiune militara impotriva Georgiei, atunci, acest lucru va avea consecinte pentru relatiile sale cu Uniunea Europeana.

Urmatorul pas pentru Uniunea Europeana trebuie sa fie definirea acestor costuri in relatia cu Rusia. Cred ca, iarasi, exista destul de putine lucruri pe termen scurt pe care Uniunea Europeana le face in Georgia. Insa, criza din Georgia trebuie sa mai accentueze inca o data necesitatea unui

angajament european mult mai serios in reglementarea conflictelor post-sovietice, in primul rind in Transnistria si Nagorno-Karabah, si nu doar Georgia.

In acelas timp, implicatiile care le are criza din Georgia pentru relatiile dintre Rusia si Ucraina sint de asemenea destul de periculoase. Si una din concluziile pentru Uniunea Europeana ar fi necesitatea accelerarii parteneriatului european cu Ucraina. Si cred ca este cazul ca la Summitul viitor "Uniunea Europeana-Ucraina", sub Presedintia franceza, ca Uniunea Europeana sa recunoasca dreptul Ucrainei de a face parte din Uniunea Europeana in viitorul apropiat.

Acest lucru nu ar putea irita si mai mult Moscova, ce credeti?

N.P.: Cred ca logica este inversa - anume, neimplicarea Uniunii Europene in conflictele secesioniste din Georgia si ezitarile foarte serioase ale unor state membre de a se implica in spatiul post-sovietic, de teama sa irite Rusia, cred ca a incurajat destul de mult degenerarea situatiei din Georgia si a incurajat Rusia sa adopte aceasta atitudine foarte si foarte agresiva fata de Georgia.

Dar aici putem aduce in discutie si un argument economic, adica, putem spune ca europenii se feresc sa fie foarte fermi in ceea ce priveste interventia Rusiei in Georgia pentru ca, stim cu totii, o mare parte a Europei depinde intr-o buna masura de resursele energetice rusesti?

N.P.: Argumentul dependentei energetice de Rusia este foarte exagerat. In primul rind, nu exista dependenta de petrol de Rusia, pentru ca exista o piata globalizata de petrol, si resursele rusesti pot fi inlocuite de catre alti furnizori de petrol, chiar daca pretul la acesta ar fi mai mare. Exista o anumita dependenta de gaz. Insa, putem vorbi de o dependenta doar in cazul unor state cu niste pietele de gaz destul de mici - in primul rind, Finlanda, Statele Baltice si, intr-o masura mai mica, Polonia si Ungaria.

Efectele negative ale acestui argument energetic sint de natura mai degraba psihologica, in care statele membre ale Uniunii Europene singure creeaza acest blocaj psihologic in relatia cu Rusia. Nu cred ca este plauzibil sa ne imaginam o situatie in care un raspuns sau o implicare politica serioasa din partea Uniunii Europene in Caucazul de Sud, in Moldova sau Ucraina ar duce la o sistare a furnizarilor de gaz in Europa. Este o frica

exagerata, si fantastica chiar, si nu cred ca acest lucru constituie un pericol serios pentru Europa.

Domnule Nicu Popescu, poate fi situatia din Osetia de Sud un precedent periculos pentru Transnistria?

N.P.: Nu exista nici o paralela dintre Transnistria si Osetia de Sud in acest context. Situatiile sunt foarte diferite – in Transnistria, sau in jurul Transnistriei, exista un consens consolidat, privind solutionarea pasnica a acestui conflict, exclusiv prin metode politice, prin dialog politic. Acest consens este acceptat atat de Republica Moldova cit si de partea transnistreana.

In acelasi timp Uniunea Europeana si Statele Unite sunt mult mai implicate in reglementarea conflictului din Transnistria; Rusia este geografic mult mai departe de acest conflict; si situatia este mult mai putin tensionata decat in Georgia.

3. Georgia a Căzut Pradă Provocărilor Rusești. Comentariu de Vlad Lupan, Expert Independent. Timpul. 11.08.2008.

În ultimele zile, două evenimente internaționale ne captează atenția - începutul Jocurilor Olimpice și războiul din Georgia. Rusia a fost prima cea care a transmis imagini de acolo, acuzând Tbilisi de declanșarea unui război în Osetia de Sud. Din păcate, aceleași acuzații le-am auzit ieri la unul din posturile cu renume internațional, BBC. Este rezultatul războiului informațional pornit de Rusia contra Georgiei, o dezinformare preluată, iarăși, de presa europeană.

Realitatea este alta - de câteva luni Rusia aduce întăriri militare în zona separatistă a Abhaziei și crește tensiunile în Osetia de Sud. Deși schimburile de focuri în zona abhază nu au încetat din 1993, tensiunile din ultimele luni, în particular de după Summitul NATO de la București au fost ridicate de către Rusia la un nivel foarte periculos. Doar câteva săptămâni în urmă presupuneam că aceste tensiuni nu vor trece într-un conflict armat, pentru că Rusia a fost preîntâmpinată de către SUA și Europa. Moscova, însă, simțea nevoia să acționeze cât mai curând și a așteptat momentul cel mai potrivit pentru a distra atenția de la un asemenea atac - Jocurile Olimpice.

Așadar, realitatea din Georgia este diferită de cea pe care o prezintă uneltele de propagandă rusești. Pe parcursul lunii iulie și august au fost atacate de câteva ori forțele georgiene, aflate în satele din

apropierea Osetiei de Sud. Trebuie să știm că Țhinvali este un orașel, un centru administrativ al unei regiuni muntoase cu doar 70.000 de locuitori. Această „capitală” se află la mai puțin de un kilometru de „frontiera” cu Georgia, pe marginile orașelului se află suburbii controlate de Tbilisi, iar tot teritoriul seamănă cu o zebra unde liniile albe sunt controlate de Tbilisi, iar cele negre de separatiști. Nici pe departe o situație ca în RM. Mai mult, nu există o familie georgiană sau osetină din zonă care să nu fie înrudită cu cealaltă etnie.

Situația din zona abhază era mult mai gravă, cu schimburi de focuri mai intense, în particular odată cu sosirea unui contingent rus adițional. Însă după agravarea situației din Abhazia, care a servit drept o manevră de distragere a atenției, Rusia schimbă direcția de ofensivă și la 7 august satele georgiene sunt bombardate masiv de către trupele osetine, în fruntea cărora se află comandanți ruși sau care sunt controlate de Rusia. Georgia este nevoită să riposteze, doar în apărare. Rusia trimite avioane de luptă și bombardează zonele pașnice aflate departe de linia de conflict, iar atacurile masive ale artileriei osetine continuă și, conform datelor georgiene, sunt suplinite cu atacuri rusești. În seara zilei de 7 august, Georgia practic capitulează în fața atacurilor, președintele Saakașvili numind Rusia cel mai important actor și garantul soluționării conflictului. Președintele georgian propune negocieri și introduce un moratoriu la lupte din partea trupelor georgiene pe parcursul a șase ore, în schimbul promisiunii Rusiei să oprească bombardamentele satelor georgiene imediat. În urma unor așteptări îndelungate acest lucru nu se întâmplă, pentru ca peste un timp Moscova să afirme că a pierdut controlul asupra trupelor osetine, exact așa cum a afirmat și în regiunea transnistreană în 1992, când armata a 14-a a lui Netkaciiov a luptat pentru transnistreni. Iată că, după peste șase ore de bombardament sălbatic al populației pașnice din satele georgiene de către trupele subordonate Moscovei, georgienii nu mai rezistă și întreprind atacul asupra osetinilor și Țhinvali. Rusia atâta și aștepta - mass-media subordonate Kremlinului transmit imaginile de atac al georgienilor, iar alte surse internaționale afirmă, preluând comentariile distorsionate rusești, că georgienii au dorit să-și restabilească controlul asupra Osetiei de Sud și atacul de noapte al georgienilor a declanșat acest război. Un astfel de tratament al evenimentelor nu corespunde realităților, după cum vedem.

Mai mult, armata rusească reacționează într-un timp-record și intră pe teritoriul Georgiei, afirmând că vine să susțină pacificatorii săi, în realitate atacând trupele georgiene. Faptul că acțiunea militară rusească a fost promptă demonstrează că acest incident a fost o provocare bine pregătită la care, din păcate, georgienii au reacționat fiind forțați de evenimente. În același timp, vom menționa că, în conformitate cu dreptul internațional, nicio armată nu are dreptul să intervină în conflict fără un mandat internațional, așa cum a făcut armata a 58-a rusă. Această intervenție violează normele dreptului internațional și integritatea Georgiei și este conformă, fără îndoială, unui act de agresiune - război! Deci, astfel, se confirmă faptul că Rusia intenționa, totuși, să atace Georgia, încă de mai multă vreme, iar Georgia a fost nevoită să se apere, în condiții inegale, cu atenția internațională distrasă la Jocurile Olimpice și împotriva unei mașini de propagandă rusești bine pusă la punct.

De ce Rusia, care a fost avertizată diplomatic să nu întreprindă acțiuni de destabilizare în Georgia, s-a hotărât totuși să meargă mai departe de destabilizare și a pornit la război? Există câteva explicații, și anume:

- Federația Rusă era presată de timp, odată cu apropierea deciziei de a acorda Georgiei și Ucrainei foaia de parcurs pentru a deveni membru al NATO. Moscova, care se opune extinderii NATO la frontierele sale, și-a pus drept scop să demonstreze că aceste țări nu sunt „demne” și suficient de „stabile” pentru a obține această foaie de parcurs.
- Europa și implicit statele europene membre ale NATO sunt extrem de interesate în Georgia în calitate sa de rută de tranzit al hidrocarburilor (petrol, gaz). Pentru a face Europa dependentă de gazele rusești, Moscova avea nevoie să demonstreze că Georgia este prea instabilă pentru a fi o rută de tranzit al energiei, care ar permite Europei să fie mai puțin dependentă de șantajul energetic rusesc.
- Rusia amenințase mai devreme că va răspunde la precedentul de utilizare a forței fără mandat internațional în cazul Kosovo și acum a făcut același lucru.
- Kremlinul și-a restabilit încrederea prin petrol-dolari, dar avea nevoie și de o victorie militară în afara Rusiei.

- Moscova a dorit să creeze anumite condiții favorabile în cazul „conflictelor înghețate” tot de ea, dar în același timp a testat terenul să vadă reacția Occidentului, care a fost neadecvată acțiunilor Rusiei.
- Războiul împotriva Georgiei a mai avut o țintă - Ucraina. Vladimir Putin afirma mai devreme că aceasta poate ajunge divizată în două, dacă va merge pe calea integrării euroatlantice. Rusia a dorit să demonstreze în Georgia seriozitatea afirmațiilor sale.

Trupele georgiene rezistă, dar se pare că mașinaria de război rusească și-a atins scopurile militare. Europa a reacționat neadecvat chemând ambele părți să se abțină de la acțiuni militare, egalând atacatul cu uzurpatorul. Totuși, credem că Europa a înțeles, măcar acum, cu cine are de a face. Acțiunile Rusiei vor avea repercusiuni practice, dar și politice de durată.

În termen mediu, din punct de vedere politic, Ucraina are un rol serios în soluționarea conflictului transnistrean. Kievul ar putea, în sfârșit, să înțeleagă faptul că atitudinea sa, pe care în limbaj diplomatic o vom numi din cale afară de maleabilă, față de autoritățile transnistrene trebuie să se oprească aici. Pe ea o paște același pericol, într-o măsură mai mare decât RM și Ucraina va avea nevoie de toți aliații în asemenea circumstanțe, în particular de cei care sunt în situații similare. Tot în termen mediu politic, Rusia va obține o întărire a celui mai mare oponent al ei în SUA, candidatului republican la președinție John McCain, care critică Moscova pentru autoritarism și atacuri nefondate asupra Georgiei și Ucrainei.

În termen scurt și mediu, din punct de vedere practic și politic, atacul rusesc va duce la o schimbare a politicii europene și eventual a unei solidarizări a UE privind relațiile cu Moscova și acestea nu vor fi relații tocmai bune, chiar dacă limbajul diplomatic va spune altele. Imediat, în contextul practic, președinții statelor baltice și al Poloniei au făcut declarații, în calitate de membri ai UE și NATO, că nu vor lăsa Georgia baltă. Am văzut mai devreme că Lituania a fost capabilă să impună UE să discute cu Rusia subiectul Moldovei și Georgiei. Acum mult mai multe state ale UE vor fi mai deschise în a susține balticii în vederea unor acțiuni concrete pentru a opri efectiv Rusia și a schimba lucrurile în susținerea Georgiei.

Doar o singură țară, care este într-o situație dificilă cu un conflict înghețat pe teritoriul său, nu a făcut nicio declarație - Republica Moldova. Credem că autoritățile de la Chișinău se amăgesc dacă, în sinea lor, cred că cedările pe care le fac Rusiei le vor scuti de la ocupația RM. Poate nu pe cale militară, dar o asemenea ocupație poate avea loc. În situația în care UE își va schimba atitudinea față de Rusia și, probabil, va susține serios Ucraina, RM ar trebui să-și schimbe orientarea de la un parteneriat strategic cu un agresor la integrarea deplină, inclusiv politică, cu o Uniune a prosperității și libertății. Iar societății civile, partidelor politice și oficialităților din Moldova le adresez următorul apel: Georgia are nevoie de susținere acum și chiar dacă Moldova a trecut prin stihia naturii, cred că este nevoie de a se organiza pentru crearea unui fond de asistență financiară Georgiei imediat!

4. Opinii Experti Despre Decizia Dumei de Stat a Rusiei de a Recunoaște Independența Regiunilor Georgiei - Osetia de Sud și Abhazia. NewsIn. 25.08.2008.

Dmitri Danilov, șeful secției de securitate europeană din cadrul Academiei de Științe a Rusiei, nu crede că președintele rus Dmitrii Medvedev va semna decretul privind recunoașterea independenței Abhaziei și Osetiei de Sud.

Danilov a declarat că în opinia sa, situația va fi meținută într-o stare nedeterminată, iar votul parlamentarilor va fi tratat ca o exprimare a opiniei publice și va rămâne o opțiune posibilă, deschisă dar nu definitivă.

În ceea ce privește conflictul înghețat de pe teritoriul Republicii Moldova, Danilov susține că pentru Moscova unele progrese în reglementarea transnistreană ar fi acum “foarte necesare și plăcute”, dar Kremlinul nu este gata să forțeze o soluție definitivă și este interesat pe o perspectivă medie de timp de menținerea actualului status-quo în Transnistria.

“Consultațiile care au loc în prezent la nivelul Medvedev-Voronin-Smirnov au ca scop evitarea unor mișcări bruște și menținerea actualului echilibru cel puțin pentru încă un an, până la ieșirea alegerilor parlamentare din Republica Moldova. Cel mai important pentru Moscova este acum conflictul din Georgia și evoluțiile din jurul lui, relațiile ruso-americane, etc. Deci nu cred că

Moscova este gata să întreprindă pași serioși care ar putea schimba situația în conflictul moldo-transnistrean”, a declarat politologul rus.

Danilov nu este convins că Medvedev va semna decretul privind recunoașterea Abhaziei și Osetiei de Sud. “Moscova este acum într-o situație dificilă – i-ar fi extrem de dificil să refuze dreptul la autodeterminare a Abhaziei și Osetiei de Sud, dar pe de altă parte Moscova nu a declarat că ar renunța la alt principiu al politicii sale externe – recunoașterea integrității teritoriale a Georgiei. În plus e clar că dacă Moscova va recunoaște independența acestor două republici nerecunoscute, ea se va pomeni într-o izolare internațională – adică spre deosebire de situația din Kosovo, Moscova nu va fi susținută practic de nimeni”, consideră Dmitrii Danilov.

Potrivit politologului rus, conflictele din Georgia și cel din Republica Moldova diferă cardinal. “Nici în Moldova, nici în Transnistria nimeni nu este gata nu doar să aplice forța, dar nici măcar să declare despre o posibilă aplicare a forței pentru soluționarea conflictului. Este o diferență de principiu a celor două zone în conflict. Iată de ce în această situație concretă Moscova nu poate declara că acționează într-o situație care necesită implicare pentru menținerea păcii. Și am impresia că Moscova este extrem de interesată să găsească o soluție politică pentru conflictul din Transnistria, pentru că este interesată ca eforturile sale de pacificare să aducă și unele rezultate politice. “Dar nu cred că reglementarea transnistreană poate fi un proces rapid și într-o perspectivă imediată toată lumea trebuie să fie interesată să nu facă greșeli și să nu forțeze lucrurile și asta înseamnă menținerea actualului status-quo”, spune Danilov. “În plus, în acest moment nu văd din partea Occidentului o dorință foarte mare de a activa reglementarea transnistreană. Eu personal nu văd vreo posibilitate pentru o evoluție spectaculoasă spre o reglementare transnistreană definitivă”, a conchis Dmitri Danilov, șeful secției de securitate europeană din cadrul Academiei de Științe a Rusiei.

Pavel Felgenhauer, expertul pe probleme de politică externă și de securitate al publicației ruse Novaia Gazeta, a declarat că pe exemplul Moldovei Kremlinul arată Georgiei că ar fi putut evita conflictul armat dacă ar fi făcut concesii Moscovei.

“Kremlinul a propus și Georgiei o variantă prin care s-ar fi evitat un conflict cu Moscova, dar conducerea de la Tblisi a refuzat și a avut de suferit. Kremlinul a dorit un gen de confederație în Georgia, ceva similar planului Kozak propus în 2003 pentru Republica Moldova. Adică s-a mers pe idea reglementării problemei republicilor nerecunoscute prin crearea de confederații. Moscova și-ar fi dorit fărâmițarea Georgiei mai multe regiuni semi-independente și demilitarizarea ei completă, după modelul aceluiasi plan Kozak, care presupunea înlocuirea forțelor armate cu forțe ale poliției, iar singura armată care ar fi continuat să existe pe teritoriul reunificat ar fi fost trupele ruse. Dacă Georgia ar fi fost de acord cu așa ceva, nu ar fi avut conflict pe teritoriul său. Iar țara care nu are forțe armate prin definiție nu poate adera la NATO. Și toată lumea ar fi fost mulțumită”, a declarat Felgenhauer.

Acum, în schimbul refuzului Moldovei de a adera la NATO, Moscova este gata să exercite presiuni asupra Transnistriei pentru a reanima planul Kozak, susține expertul rus. Cât de mari vor fi aceste presiuni, depinde de mai mulți factori. Dar o condiție obligatorie a Moscovei este menținerea prezenței militare ruse pe teritoriul Moldovei reunificate pentru o perioadă cât se poate de mare, preferabil pentru totdeauna.

Chișinăul are un document alternativ pe care încearcă să-l promoveze la Kremlin și care vorbind despre neutralitate exclude de fapt menținerea trupelor ruse pe teritoriul național. Feligenhauer spune că o asemenea variantă nu convine Moscovei. “Este foarte bine să se mențină statutul de neutralitate și să nu se adere la NATO. Dar trebuie să existe și garanții în acest sens. Iar Moscova crede că cea mai bună și mai sigură garanție este menținerea trupelor ruse în Transnistria”, susține expertul militar de la Novaia Gazeta.

Întrebat cine are mai multă nevoie de reglementare acum – Voronin la Chișinău pentru a se menține la putere, sau Medvedev la Kremlin pentru a demonstra rolul de pacificator al Rusiei pe fundalul evenimentelor din Georgia, Pavel Feligenhauer a spus că ambele părți și-ar dori așa ceva. “Partea perdantă în situația aceasta ar fi Igor Smirnov, adică partea transnistreană, asupra căreia Moscova va exercita presiuni”, a spus expertul.

Dar în mare, spune Felgenhauer, în prezent situația este de așa natură încât puțin cui îi pasă de Chișinău și Transnistria. În Georgia se prefigurează trecerea conflictului într-o confruntare de proporții dintre Occidentul consolidat și Rusia. Georgia ar putea deveni un teren de confruntare similar cu ce a fost în timpul războiului rece Nicaragua, Vietnam, Afganistan, Orientul Mijlociu, Etiopia, Angola și altele.

“Și lucrurile par să evolueze în această direcție – pentru că Moscova de facto nu a acceptat planul francez și în consecință va avea divergențe principiale cu prietenii care îi mai are în Occident – Franța, Germania și Italia. Și în această situație chiar că nu-i va arde nimănui de Moldova și Transnistria și nici conducerea de la Moscova nu va avea prea mult timp pentru a exercita presiuni și a gestiona eficient problema. Mai ales că în această situație cel mai probabil vor fi compromise definitiv și relațiile cu Ucraina, vor începe și acolo confruntări dintre forțele pro-occidentale și pro-ruse, iar Rusia nu are acces direct la Moldova și Transnistria”, conchide Pavel Felgenhauer, expertul pe probleme de politică externă și de securitate al publicației ruse Novaia Gazeta.

Oazu Nântoi, director de programe la Institutul de Politici Publice spune și el că adresarea Dumei de Stat către președintele Federației Ruse nu înseamnă o recunoaștere automată a Abhaziei și a Osetiei de Sud. “Iar dacă în cazul Kosovo un șir de țări importante au recunoscut independența provinciei, este puțin probabil că cineva în afară de Rusia va recunoaște independența celor două enclave separatiste. Poate doar prietenul lui Putin, Hugo Ciavez, sau Fidel Kastro, care se zbate între patul de moarte și marasm”, a declarat Oazu Nântoi solicitat de NewsIn.

“Deci la mijloc e o competiție dură provocată de Rusia. Rămâne de văzut cu se va termina summitul UE din 1 septembrie și este evident că comportamentul Rusiei în mod decisiv va depinde de reacția consolidată a UE NATO și SUA. Prin urmare, problema Abhaziei și Osetiei de Sud, sau mai bine zis a recunoașterii integrității teritoriale a Georgiei rămâne încă o problemă deschisă, susține politologul.

Oazu Nântoi amintește faptul că spre deosebire de Georgia, Republica Moldova insistă asupra neutralității sale, însă singurul stat care nu recunoaște această neutralitate este chiar Rusia, care are trupe pe teritoriul în Transnistria. În

consecință, susține expertul, întrevăderea de luni s-a redus cel mai probabil la continuarea dialogului inițiat de conducerea de la Chișinău pe o pistă greșită – și anume că se poate găsi o soluție viabilă a conflictului transnistrean prin dialog cu conducerea Federației Ruse care este recunoscută de comunitatea internațională drept țară agresor în conflictul de pe Nistru din 1992.

Oazu Năntoi nu crede într-o reglementare rapidă, pe parcursul acestui an, a problemei transnistrene. “Este un proces complex care presupune demontarea structurilor represive ale regimului din stânga Nistrului, evacuarea prezerntei militare rusești, dar și lichidarea misiunii de pacificare, deoarece o țară reîntregită nu are nevoie de pacificatori. În plus, mai presupune și participarea populației din stânga nistrului în formarea structurilor puterii în țara reîntregită. Ori, toate acestea sunt imposibil de realizat până la alegerile parlamentare din primăvara 2009”, susține Oazu Năntoi, director de programe la Institutul de Politici Publice de la Chișinău.

5. Experți de la Chișinău și Moscova au opinii diferite vizavi de reglementarea rapidă a conflictului transnistrean ca urmare a ultimelor evenimente din Georgia. Info-Prim Neo. 29.08.2008.

Analiști și politicieni din Republica Moldova și Federația Rusă privesc în mod diferit perspectivele de soluționare în scurt timp a diferendului transnistrean ca urmare a ultimelor evenimente din Caucaz și recunoașterea de către Moscova a independenței Osetiei de Sud și Abhaziei.

Politologi ruși și din Republica Moldova au participat vineri, 29 august la o videoconferință Chișinău-Moscova în cadrul căreia au fost discutate posibilele repercusiuni ale recunoașterii cele două enclave, asupra Republicii Moldova și, în special, a soluționării conflictului transnistrean.

Analistul Andrei Popov a declarat că situația creată nu inspiră optimism că în viitorul apropiat se va ajunge la reglementarea conflictului transnistrean. Ca urmare a ultimelor evenimente din Caucaz, Rusia va avea mai multe cerințe și, probabil, că va transmite semnalul: ori acceptați planul Kozak, ori vă asumați consecințele având în vedere situația din Caucaz.

Potrivit lui, reglementarea transnistreană trebuie să răspundă la trei criterii: 1. În rezultatul ajungerii la un compromis trebuie să apară un stat

funcțional, ceea ce Memorandumul Kozak nu presupunea, respectiv, acesta nu poate fi pus la baza unei asemenea decizii: 2. Trebuie să fie susținută de majoritatea populației și clasei politice de pe ambele maluri ale Nistrului, însă pozițiile ambelor părți s-u diferențiat foarte mult în special după 2003; 3. O a treia condiție este ca acest compromis să fie rezultatul unei poziții acceptate și de către negociatorii internaționali, or, la moment, pozițiile acestora nu corespund.

Politologul din regiunea de Est a Republicii Moldova, Andrei Safonov, susține că soluția pentru conflictul transnistrean ar trebui să fie funcțională și să fie acceptată de toți. Aceasta ar însemna ca Tiraspolul să renunțe la independență, iar Chișinăul la statul unitar. Pornind de la acestea, urmează să aibă loc negocieri, dar procesul nu va fi unul ușor, a menționat el.

O altă poziție a fost expusă de politologul Serghei Nazaria, care a declarat că nu este corect să comparăm conflictul transnistrean cu cele din Caucaz sau Kosovo, or, aici nu există divergențe religioase sau alt gen cu implicarea populației de pe cele două maluri ale Nistrului, ci doar un conflict dintre elitele politice.

Și **analistul rus, Alexei Vlasov** consideră că Chișinăul și Tiraspolul, cu medierea Moscovei va putea ajunge la un acord care ar conveni și Tiraspolului și Chișinăului. Potrivit lui, și Rusia, și Transnistria, și Republica Moldova au nevoie de un compromis care să satisfacă toate părțile. Rusia are nevoie de un asemenea compromis pentru a demonstra că poate rezolva problemele și altfel, a mai spus Vlasov, care s-a declarat optimist în privința perspectivelor de identificare a unor soluții în problema transnistreană.

În conflictul transnistrean, însă, trebuie să dispară atmosfera de neîncredere, pentru că în caz contrar nici un plan nu va putea conduce la reglementarea diferendului, a mai declarat el.

Deputatul rus, Vladimir Medinskii, a menționat că Chișinăul trebuie să propună soluții atractive pentru a convinge Tiraspolul că este mai bine să trăiască în același stat cu Republica Moldova. Una din acestea ar fi, potrivit lui, aderarea Republicii Moldova la Uniunea Rusia-Belarusi. Ulterior, la această Uniune ar putea adera și Osetia de Sud și Abhazia, a concluzionat deputatul rus.

6. Politicienii Moldoveni Exclud Posibilitatea Revenirii la Planul Kozak

de Reglementare a Problemei Transnistrene. NewsIn. 29.08.2008.

Președintele Comisiei juridice din Parlamentul de la Chișinău, Vladimir Țurcanu, unul dintre liderii importanți ai Partidului Comuniștilor, spune că „trebuie să fim foarte atenți atunci când comentăm declarația lui Lavrov”. „Dacă el a avut în vedere că Chișinăul și Tiraspolul sunt de acord să revină la principiile juridice din planul Kozak, care prevăd delimitarea competențelor dintre cele două părți, atunci noi suntem într-adevăr de acord. Eu sunt sigur că Lavrov a vorbit despre unele principii care au fost conținute în planul Kozak, ceea ce nu înseamnă planul Kozak în varianta lui completă. Dacă este vorba despre principii, eu aș fi fost de acord. Dar dacă este vorba despre planul în integritatea lui, noi în mod clar nu putem să acceptăm așa ceva”, a declarat Vladimir Țurcanu.

Referindu-se la declarațiile unor oficiali europeni potrivit cărora după evenimentele din Abhazia și Osetia de Sud următoarea la rând va fi Transnistria, Țurcanu a apreciat că acestea nu sunt decât speculații și că același Lavrov a declarat că pentru Transnistria nu va fi în niciun caz aplicat același principii și metode ca față de cele două regiuni separatiste din Georgia. „Varianta Abhaziei și Osetiei de Sud nu poate fi aplicată față de Transnistria, deoarece rădăcinile acestor conflicte sunt total diferite”, a declarat Vladimir Țurcanu.

Președintele Partidului Democrat, Dumitru Diacov, nu crede că declarația lui Lavrov privind posibilitatea revenirii la Planul Kozak este una convenită cu Chișinăul. „Eu cred că Lavrov și-a spus părerea sa în sensul că noi trebuie să discutăm, și să discutăm și unele dintre problemele care au fost conținute și în planul Kozak. Sigur că planul Kozak, așa cum a fost el prezentat în 2003, nu poate fi acceptat în acest mod deoarece la mijloc sunt integritatea teritorială, supraviețuirea statului. Noi dacă facem integrarea Transnistriei cu Republica Moldova, vrem să avem un stat viabil, nu unul care își crează singur probleme”, a declarat Dumitru Diacov. Președintele PD este de părere că acum Rusia e prea antrenată în problematica caucaziană ca să discute cu Chișinăul. „Din câte am înțeles chiar și președintele a plecat în concediu, ceea ce înseamnă că nu există un proces activ în problema transnistreană acum”, susține Diacov.

Întrebat care este scopul acestor declarații ale Moscovei, în condițiile în care poziția nu pare să fie coordonată cu Chișinăul, Diacov a spus că „nu

e important ce spune Moscova, e important ce face Chișinăul, dacă Chișinăul este decis să-și apere pozițiile sale, să apere întresele Republicii Moldova”. „Eu nu am multe argumente să spun că Chișinăul – acel Chișinău oficial pe care noi nu prea îl iubim – este acum în stare să facă gafe din acest punct de vedere. Eu cred că și Chișinăul oficial, și președintele Republicii Moldova, care din păcate participă la niște discuții cam netransparente – se gândește totuși la viitorul republicii și nu cred că se vor repeta niște greșeli care au fost trecute în istorie în 2003”, susține Dumitru Diacov.

În opinia liderului PD, conflictele din Transnistria și cele din Abhazia și Osetia de Sud sunt totuși conflicte diferite. „Nu avem noi aici problemă națională, nu avem problemă religioasă, nu avem probleme de alt gen. În zona noastră a fost mereu pace, a fost liniște și nu avem motive de isterie. Și cred că nici rușii nu sunt astăzi în stare să pună problema foarte radical”, susține Diacov.

Mai puțin optimis în ceea ce privește perspectiva recunoașterii Transnistriei de către Rusia a fost **Vicepreședintele Parlamentului, Iurie Roșca**, președinte al Partidului Popular Creștin Democrat.

„Noi nu putem să excludem astfel de evoluții pentru că administrația de la Moscova a devenit previzibilă în sensul încălcării regulilor de comportament internațional și a normelor de drept internațional. Prin urmare, nu putem exclude faptul că într-o zi nefastă pentru Republica Moldova puterea de la Kremlin ar recurge la recunoașterea regiunii secesioniste. Dar nici sub amenințarea unui astfel de pericol Republica Moldova nu poate să admită subordonarea critică a țării noastre intereselor neoimperiale ale Federației Ruse”, a declarat Iurie Roșca.

În opinia președintelui PPCD, revenirea la Planul Kozak este una imposibilă „pentru că niciun politician responsabil din Republica Moldova nu ar dori să provoace o criză de proporții așa cum s-a întâmplat în noiembrie 2003, când administrația Rusiei a încercat să promoveze așa-zisul Memorandum Kozak”. Scopul acestui document a fost legalizarea prezenței militare ruse și distrugerea sistemului constituțional al Republicii Moldova, în sensul preluării controlului asupra deciziilor în politica internă și externă prin schimbarea modelului de organizare internă a țării.

Mai mult decât atât, a subliniat Roșca, este de remarcat faptul că președintele Vladimir Voronin, după întâlnirea cu omologul său rus, a precizat clar, atât în declarațiile de presă, cât și la recepția oficială dată pentru diplomații occidentali și lideri de partide că în abordarea problemei transnistrene Chișinăul rămâne fundamentat pe principiile Legii din 22 iulie 2005, care este conformă intereselor naționale ale Republicii Moldova.

„Întrevederea Voronin – Medvedev, chiar dacă a fost una plină de amabilități și eleganțe verbale și promisiuni reciproce, nu înseamnă deloc că cei doi aveau în cap același model de soluționare a diferendului transnistrean, motiv pentru care nu cred că este cazul să ne panicăm în mod deosebit. Și asta, măcar pentru faptul că Legea cu privire la principiile de reglementare a diferendului transnistrean este una cu un statut deosebit și poate fi schimbată doar într-un regim special care presupune o procedură juridică destul de complicată”, a declarat Roșca.

Vicepreședintele Parlamentului nu crede în această chestiune că opinia publică poate fi luată prin surprindere, iar opoziția nu are de ce să aștepte surprize neplăcute din partea guvernării, „care are nevoie de consens politic asupra acestei probleme delicate mai ales în ajunul alegerilor parlamentare din primăvara 2009”.

7. “Moscova Va Continua să Demonstreze că Poate Controla Zonele pe Care le Considera Aflate Sub Influența Sa”. Interviu cu Radu Vrabie, APE. Timpul. 18.08.2008.

Dle Vrabie, tăcerea oficialilor de la Chișinău în cazul conflictului din Caucaz este cea mai bună opțiune a R. Moldova?

- R. Moldova s-a aliniat la poziția Președinției franceze a UE, deci nu putem spune că a fost o tăcere. Conflictul din Georgia este destul de complex, a apărut pe neașteptate și vedem cât de variate sunt reacțiile comunității internaționale. Ceea ce e clar la momentul dat este că Rusia a încălcat mandatul care-l avea și, răspunzând disproportionat și brutal, a devenit din mediator parte în acest conflict. Însă, nu cred că acum este posibil de condamnat o parte sau alta, căci greșeli s-au făcut din ambele părți.

Dar iată că Tiraspolul a cerut Chișinăului o poziție fermă de condamnare a Georgiei.

- Este o atitudine oarecum așteptată. Tiraspolul a mai avut declarații provocatoare la adresa Chișinăului, vor fi și altele. Mai degrabă este vorba de nedorința Tiraspolului de a rezolva problema transnistreană. De aceea el încearcă să caute mai multe motive formale ca să zădărnicească începerea negocierilor pe care și le dorește Chișinăul. Apoi, Tiraspolul este îngrijorat de faptul că acum, deja este clar, Rusia va avea o altă strategie față de conflictul de pe Nistru. În cazul Georgiei, Rusia nu mai respectă integritatea teritorială și, cel mai probabil, va încerca să obțină pentru Abhazia și Osetia un statut de independență, lucru care nu se prevede în R. Moldova. Un alt motiv ar fi că, în ultima vreme, Transnistria a cam dispărut din mass-media rusești, iar Tiraspolul prin această declarație a vrut să se facă auzit. Este îmbucurător faptul că Chișinăul a reacționat la declarațiile Tiraspolului, a reiterat încă o dată ideea că modelul de rezolvare militară a conflictului nu este și nici nu a fost pe agenda de lucru a RM.

Totuși, mulți dintre moldoveni urmăresc desfășurarea războiului din Georgia cu îngrijorare. Este posibilă o repetare a scenariului din Caucaz și la noi?

- Dincolo de faptul că toate trei au fost conflicte înghețate, ele sunt totuși diferite. În Osetia și Abhazia există și componenta etnică, mai există și o graniță directă dintre Rusia și regiunile secesioniste, lucruri care lipsesc în cazul conflictului transnistrean. În plus, în Georgia a existat o strategie militară de rezolvare a conflictului. Evenimentele au demonstrat că georgienii erau totuși pregătiți de o asemenea evoluție a situației, în timp ce în RM opțiunea militară n-a fost și nu este văzută ca o soluție de soluționare a conflictului transnistrean.

Se vorbește intens în presa rusă de genocid și epurare etnică. În ce măsură aceste acuzații sunt adevărate?

- Termenii “genocid” și “purificare etnică” au fost utilizate atât de Georgia, cât mai ales de Rusia. Lucrul acesta face parte dintr-un război informațional. Ultimele date arată că n-au fost atâtea victime câte a anunțat reprezentantul Rusiei la ONU, Vitalii Ciurkin. Deci nu cred că se poate vorbi de două mii de oameni uciși și nici de ștergerea orașului Tșinvali de pe fața pământului, așa cum s-a vehiculat în presa rusă. Chiar ministrul rus pentru Situații Excepționale, Serghei Șoigu, anunța în mass-media rusești că populația

se poate întoarce deja în Tșinvali, unde există condiții bune de trai. Era nenatural pentru Georgia, în condițiile în care ea tinde spre NATO și UE, să utilizeze metode care ar îndepărta-o de cursul proeuropean. Este nevoie de o comisie internațională, care să investigheze la fața locului, și abia după aceea vom putea spune ce s-a întâmplat de fapt.

Cum credeți că vor evolua lucrurile în Georgia?

- Este cert că am intrat într-o nouă etapă a relațiilor internaționale, mă refer la relațiile dintre actorii mari Rusia - UE, Rusia - SUA. Pe de o parte, Moscova va continua să demonstreze că poate controla zonele pe care le considera aflate sub influența sa, fără a ține cont de poziția Occidentului. Ca prim pas, Rusia va încerca să scoată Abhazia și Osetia de Sud de sub controlul Georgiei. În același timp, Occidentul va fi un pic mai precaut în relațiile cu Rusia. Putem spune că unul din primele semnale ale acestei schimbări este Acordul dintre Polonia și SUA referitor la scutul antirachetă, or, până acum, SUA a întâmpinat dificultăți în implementarea lui.

În presa internațională au apărut mai multe voci care susțin că, dacă Rusia nu va fi oprită, vor urma și alte țări, prima fiind Ucraina.

- Într-adevăr, putem să ne așteptăm că Rusia, după acest succes tactic, va fi mai brutală în relațiile cu vecinii. Moscova a demonstrat că poate să utilizeze toate mijloacele pentru a controla anumite zone, inclusiv cele militare. Dar să nu uităm că, în același timp, Rusia a intrat într-o izolare diplomatică, ea n-a avut susținerea nici măcar a tradiționalilor săi aliați - Kazahstan și Belarus.

Prezența celor cinci șefi de state la Tbilisi nu arată îngrijorarea acestora față de ceea ce se va întâmpla ulterior în Estul Europei?

- UE este, de fapt, împărțită în două tabere: o parte încearcă să promoveze o politică mai agresivă față de Rusia - este vorba de țările nou-intrate plus Marea Britanie - și alta-i reprezentată de țările din vechea Europă, care sunt mai atente și mai diplomatice cu Rusia. Să nu uităm că Rusia este încă un actor important în relațiile internaționale. Nu este vorba numai de aspectul strict energetic. Franța, de exemplu, este una din țările care depinde puțin de gazul și petrolul rusesc, dar are o poziție destul de favorabilă Rusiei, pe când Țările Baltice și Polonia, care sunt

mai dependente energetic de Rusia, au o altă poziție. Sunt anumite chestiuni de ordin diplomatic care-i fac pe europeni să fie mai atenți în a acuza Rusia. Totuși, este important că a existat o unanimitate în ceea ce privește recunoașterea faptului că Rusia este parte din război. Ar fi bine ca, de aici încolo, UE să aibă o poziție clară și coerentă față de Europa de Est - se vede clar că Rusia nu este dispusă să cedeze și să meargă la compromisuri.

Lipsa de reacție a Chișinăului nu se va răsfrânge negativ asupra relațiilor de mai departe cu partenerii RM? Mă refer la relațiile cu GUAM.

- Și în trecut au existat mai multe voci care cereau ieșirea din CSI, alte voci care cereau ieșirea din GUAM. Important e ca acum RM să nu facă mișcări rapide, bruște, să nu încerce să forțeze o soluționare rapidă a conflictului transnistrean. Acum, după experiența georgiană, trebuie să înțelegem că avem nevoie de o coeziune a întregii societăți, trebuie să continuăm calea noastră europeană, să lucrăm la implementarea reformelor la care suntem restanțieri, în același timp trebuie să lucrăm activ și cu populația de pe malul stâng al Nistrului, să cooperăm cât mai strâns cu partenerii și vecinii noștri. În acest sens, GUAM este o platformă importantă și prezența noastră în această organizație este benefică.

Dar la Chișinău nu există o coeziune a întregii societăți. Opiniile sunt divergente și, mai mult ca sigur, la prima ședință a legislativului unii deputați vor propune ieșirea din CSI. Cum ar trebui să răspundă RM la invitația lui Saakașvili?

- Războiul din Georgia a decedibilizat foarte mult autoritatea acestei organizații pentru că, de jure, a fost un război între doi aliați. Ieșirea Georgiei poate crea un precedent, de aceea CSI va avea nevoie de o anumită reformare. În Rada ucraineană a fost depus deja un proiect de lege în actualul sens. Este clar că, în acest format, organizația va supraviețui greu. Pentru R. Moldova ieșirea din CSI ar fi un pas grăbit. Este important să intensificăm relațiile bilaterale cu țările vecine, inclusiv cu statele din CSI, or, dacă RM va continua calea spre integrarea europeană, așa cum o declară toate forțele politice, la un moment se va vedea că statutul de membru al UE și cel de membru al CSI sunt incompatibile.

Ați pomenit de relațiile bilaterale cu vecinii. Ce notă ați da actualelor relații cu România?

- RM este singura țară din Europa care are doi vecini și, din păcate, cu ambii avem relații nesatisfăcătoare. Cu Ucraina avem câteva dosare neîncheiate: proprietatea, stația de la Dnestrovsk, Palanca, probleme locale, care pot fi rezolvate, obținând în schimb un succes pe termen lung, pentru că avem nevoie de Ucraina și ca piață, și ca partener în procesul de reglementare a conflictului transnistrean. O situație asemănătoare este și în relația cu România. Avem nevoie de experiența ei în cursul proeuropean, avem nevoie de o relație politică bună, iar declarațiile pe care le fac atât oficialii de la Chișinău, cât și cei de la București sunt contraproductive.

Cum vedeți rezolvarea ecuației celor două tratate și a Convenției?

- Trebuie să separăm totuși Convenția privind micul trafic la frontieră de tratatele de bază și cel de frontieră. Convenția nu este un document politic propus de România exclusiv pentru RM, ci o prevedere europeană, pentru toți vecinii țărilor care au aderat la UE. Când privește cele două tratate, este nevoie de o voință politică a ambelor părți, de renunțarea la învinuire reciprocă și de o intensificare a dialogului între cele două țări la toate nivelele.

8. Relațiile Republicii Moldova cu România: Quo Vadis? Comentariu de Victor Chirilă, Director de Programe la Asociația pentru Politică Externă. Info-Prim Neo. 19.08.2008.

În ultimii 10 ani, politicienii din Republica Moldova și România au apelat de mai multe ori la noțiunea de pragmatism, încercând astfel să plaseze pe un făgaș al normalității evoluția relațiilor bilaterale moldo-române. Însă, de fiecare dată, politicienii de la Chișinău și București au eșuat în încercările lor salutare. Mai mult decât atât, noțiunea de pragmatism a fost discreditată treptat, astfel încât aceasta s-a transformat mai degrabă într-un eufemism ce ascunde neputința ambelor state de a elabora o strategie comună de dezvoltare a relațiilor de parteneriat. Vizita oficială efectuată la Chișinău, la 7 iulie, de Ministrul de Externe al României, Lazăr Comănescu, se dorește a fi un nou început de pragmatism în relațiile Republicii Moldova cu România. În aceste condiții, principala întrebare ce se impune este dacă pragmatismul mai este

un concept credibil, viabil și, mai ales, capabil să aducă dezvoltarea relațiilor noastre cu România în albia normalității.

Chiar și fără o analiză aprofundată a relațiilor Republicii Moldova cu România din ultimii 10 ani, putem afirma că evoluția relațiilor bilaterale moldo-române a avut și, cu regret, continuă să aibă un parcurs sinusoidal, ce poate fi comparat cu un topogan american ce provoacă senzații tari oficialilor din cele două capitale și doar amețeli cumplite opiniei publice din ambele state, mai cu seamă în Republica Moldova.

Este adevărat, acest parcurs sinusoidal a fost întrerupt în repetate rânduri de perioade scurte de pragmatism, care de fiecare dată surveneau după lungi perioade conflictuale între autoritățile de la Chișinău și București. Apelând la noțiunea de pragmatism, ambele state intenționau să pună relațiile lor pe un făgaș al normalității și, totodată, să evite sau să soluționeze treptat subiectele politice dificile.

În ultimii 10 ani, evoluția relațiilor Republicii Moldova cu România a fost marcată de trei perioade de pragmatism moldo-român: 1) 1998-2000; 2) aprilie - octombrie 2001; 3) ianuarie 2005 – iulie 2006. Actualmente, pare să se prefigureze la orizont cea de-a patra perioadă de pragmatism, care, deocamdată, rămâne o speranță alimentată în mare parte de rezultatele mai mult declarative ale vizitei oficiale întreprinsă recent la Chișinău de Ministrul de Externe al României, Lazăr Comănescu.

Prima perioadă de pragmatism cuprinde anii 1998 - 2000 și are ca element definitoriu prezența la cârma ambelor state a partidelor de orientare pro-democratică și pro-integrare în structurile euro-atlantice. La București aceste partide erau reprezentate de Convenția Democratică din România (CDR), iar la Chișinău de Alianța pentru Democrație și Reforme (ADR). Coincidența dintre CDR și ADR la nivelul principiilor și valorilor politice, precum și a obiectivelor de politică internă și externă respectate și urmărite de ambele alianțe democratice au constituit acei factori care au creat pr emisele necesare pentru inițierea unei perioade pragmatice în relațiile Republicii Moldova cu România în această perioadă. Anume pe durată acestei perioade se observă o diminuare a retoricii identitar-lingvistice, iar în timp ce această din urmă nu mai domină agenda relațiilor bilaterale, dialogul politic dintre Chișinău și București reușește să fie extins și impulsivat la

toate cele trei nivele importante: Șefi de Stat, Parlamente și Guverne. Pe parcursul acestei perioade se înregistrează un dialog intens între cele două Președinții. Doar în anul 1998, Președinții Republicii Moldova și României, Petru Lucinschi și Emil Constantinescu, reușesc să se întâlnească de trei ori. Tot în această perioadă, Președintele Parlamentului RM, Dumitru Diacov, întreprinde două vizite de lucru la București (în iunie 1998 și aprilie 1999), iar, în aprilie 2000, la Chișinău se află în vizită de lucru Președintele Senatului României, Mircea Ionescu Quintus. De asemenea, la nivelul celor două Guverne au loc, în mai 1999, vizita oficială la Chișinău a Prim-ministrului României, Radu Vasile, iar, în luna august a aceluiași an, vizita oficială la București a Prim-ministrului RM, Ion Sturza.

Lista întrevederilor bilaterale poate fi extinsă, însă ceea ce trebuie reținut este că datorită inițierii unui dialog politic intens și extins ca tematici abordate, lipsit de prejudecăți și frustrări istorice și, mai ales, axat pe un parteneriat comun în domeniul integrării europene, ambele state au reușit să negocieze și să parafeze, în aprilie 2000, Tratatul de Parteneriat Privilegiat și Cooperare între Republica Moldova și România. De remarcat că acest din urmă Tratat a fost rezultatul unui compromis atins de ambele părți asupra unor chestiuni de principiu, după șapte ani de tratative interminabile. Datorită acestui compromis, s-a reușit elaborarea unui document politic prin care, pe de o parte, Chișinăul și Bucureștiul recunoșteau caracterul special al relațiilor lor bilaterale, întemeiate pe legături privilegiate cu rădăcini în trecutul istoric, precum și pe comunitatea de cultură și limbă existentă între Republica Moldova și România. Totodată, ambele părți stabileau obiectivele și principiile directorii ce ar fi urmat să ghideze viitorul lor parteneriat privilegiat, axat, în special, „pe sprijinul reciproc al eforturilor lor de integrare în structurile europene în cadrul unei Europe unite”, precum și pe angajamentul României de „a sprijini activ pe plan internațional acțiunile pe care le va întreprinde Republica Moldova pentru păstrarea unității și integrității sale statale ca unic subiect de drept internațional”.

Totodată, dinamizarea dialogului politic a avut un impact pozitiv asupra evoluției cooperării în domeniul economic. În perioada de referință, România se afirmă ca un partener economic major al Republicii Moldova. În primul rând, asistăm la o creștere continuă a schimburilor comerciale bilaterale, tendință ce a plasat România pe locul doi în topul partenerilor comerciali ai țării noastre,

după Federația Rusă. În același timp, este reluată cooperarea bilaterală în domeniul energetic ce s-a concretizat prin conectarea Republicii Moldova la sistemul energetic al României. Cooperarea în domeniul energetic este însoțită de o creștere vizibilă a interesului părții române pentru participarea la procesul de privatizare a întreprinderilor industriale din țara noastră. Dorind să atragă investițiile române în Republica Moldova, Guvernul de la Chișinău a propus părții române privatizarea a 51% din acțiunile întreprinderii petroliere moldovenești „Tirex-Petrol”, în contul datoriilor acumulate de Republica Moldova față de România în urma importului de energie electrică. În cele din urmă, inițiativa Guvernului de la Chișinău a eșuat, trimitând astfel un semnal descurajator potențialilor investitori din România. De asemenea, tot pe durata acestei perioade, datorită evoluției bune a relațiilor dintre Republica Moldova și România, precum și a României și Ucrainei, a fost posibilă crearea celor două Euroregiuni: Dunărea de Jos (1998) și Prutul de Sus (2000). Toate succesele menționate mai sus, au fost, însă, umbrite de nesemnarea de către Guvernele de la Chișinău și București a Tratatului de Parteneriat Privilegiat și Cooperare parafat la Chișinău, la 28 aprilie 2000. De altfel, un eșec comun cauzat de instabilitatea politică de la Chișinău din anul 2000, precum și de schimbarea guvernărilor ce a avut loc în România în toamna anului 2000, precum și în Republica Moldova în primăvara anului 2001.

Cea de-a doua perioadă de pragmatism cuprinde etapa aprilie 2001 – octombrie 2001. Pragmatismul din această perioadă are ca esență axarea aproape exclusivă pe cooperarea economică și cultural-educatională, în paralel cu neglijarea, aproape totală, a subiectelor politice spinoase. De această dată, pragmatismul nu mai are la bază coincidența de viziuni pro-reforme democratice și pro-integrare europeană ce a existat între Chișinău și București în perioada 1998-2000. Astfel, în timp ce la București noul partid de guvernământ, Partidul Democrației Sociale din România (PDSR), împreună cu noul Președinte al României, Ion Iliescu, rămân angajați pe calea integrării europene, nu la fel stau lucrurile la Chișinău, unde la guvernare, pe cale democratică, vine Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM), iar Președinte al Republicii Moldova este ales liderul PCRM, Vladimir Voronin, care opta deschis pentru integrarea accelerată a Republicii Moldova în CSI și aderarea la Uniunea Rusia-Belarus. În plus,

PCRM aduce cu sine un bagaj plin de frustrări și prejudecăți românofobe. Cu toate acestea divergențe, la nivel de agende politice, Chișinăul și Bucureștiul apelează la conceptul de pragmatism pentru a găsi un Modus Vivendi ce ar preveni situațiile conflictuale ce se anunțau oricum ca fiind iminente, din cauza diferențelor menționate mai sus.

Axarea pe proiectele economice și evitarea subiectelor politice nu a dat rezultatele scontate. Proiectele economice comune au rămas în mare lor majoritate pe hârtie, altfel spus, ele nu au depășit faza de propuneri. Ca exemple în această privință pot servi propunerile Guvernului de la București de a participa la modernizarea și privatizarea sectorului energetic din Republica Moldova, la privatizarea industriei vinului din țara noastră sau să contribuie la construcția unei căi ferate cu ecartament european ce ar uni ambele state. Acestea și alte proiecte economice au rămas fără atenția cuvenită din parte Chișinăului. Totodată, la 19 iulie 2001, chiar în toiul evoluției pragmatice a relațiilor bilaterale, în Parlamentul de la Chișinău este discutată și aprobată, prin votul deputaților comuniști și a șase deputați din Alianța Braghiș, Legea cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor, care, printre altele, întărește rolul și statutul limbii ruse în Republica Moldova.

Această Lege pune capăt „armistițiului” identitar-lingvistic convenit tacit de Președinții României, Ion Iliescu, și al Republicii Moldova, Vladimir Voronin, în timpul întrevederii lor oficiale de la București, din 1 mai 2001. Discutarea și aprobarea Legii cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale în Parlamentul RM este interpretată de Președintele Ion Iliescu ca reprezentând lansarea teoriei existenței unei limbi moldovenești diferită de cea română și urmărește deznaționalizarea românilor din Republica Moldova.

Spiritele se încing treptat în ambele capitale, mai ales, după ce Președintele Vladimir Voronin promulgă menționata Lege la 28 august 2001, deci cu 3 zile înainte de sărbătoarea națională „Limba Noastră”. La București formula „un pop or doua state românești” revine în retorica publică a politicianilor români, mai cu seamă în Parlamentul României care în perioada 2000-2004 avea o influență fracțiune a Partidului România Mare (PRM). Retorica Bucureștiului are ca efect exacerbarea frustrărilor și prejudecăților

românofobe ale guvernanților de la Chișinău. În consecință, asistăm la înrăutățirea treptată a calității dialogului politic dintre București și Chișinău, acesta fiind transformat într-un ping-pong de altercații verbale.

În cele din urmă, pragmatismul din perioada aprilie 2001 - octombrie 2001 este aruncat în aer de Declarația inamicală la adresa României făcută de Ministrul Justiției al RM, Ion Morei, la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) în contextul discutării dosarului Mitropoliei Basarabiei. Prin acea Declarație de pomină, Ministrul Morei a lansat critici dure la adresa României pe care a acuzat-o de „amestec direct în treburile statului suveran și independent Republica Moldova”, precum și de „semnarea discordiei între credincioși pentru a se ajunge, în sfârșit la confruntare și la o perpetuă stare beligerantă, de destabilizare a situației sociale și politice în Republica Moldova”.

Cea de-a treia perioadă de pragmatism survine abia în ianuarie 2005 și durează până în iulie 2006. Pragmatismul din perioada de referință are ca platformă comună integrarea europeană a Republicii Moldova și României, lucru devenit posibil odată cu reorientarea spre Vest a vectorului de politică externă a guvernării de la Chișinău și, mai cu seamă, datorită ridicării procesului de integrare a Republicii Moldova în UE la rang de obiectiv strategic, prin consens, de către toate partidele parlamentare, inclusiv de PCRM, care până în 2005 a dat dovadă de o poziție confuză la acest subiect. La Chișinău, începutul acestei perioade se produce în contextul înrăutățirii relațiilor Republicii Moldova cu Rusia după eșecul Memorandumului Kozak, de asemenea, sub presiunea revoluțiilor colorate de la Tbilisi (2003) și Kiev (2004) și, în special, pe fundalul campaniei electorale pentru alegerile parlamentare din 2005. Toți acești factori l-au și determinat pe Președintele Vladimir Voronin să opteze pentru o deschidere și un angajament mai mare în raport cu UE, NATO și, desigur, România astfel încât să asigure o nouă victorie pentru partidul său PCRM la alegerile parlamentare din 2005.

Anume pe aripile pragmatismului declarat, Președintele României, Traian Băsescu, și Președintele Republicii Moldova, Vladimir Voronin, stabilesc o puternică, dar efemeră relație personală ce devine motorul evoluției relațiilor moldo-române. De fapt, asistăm la o personalizare accentuată a cooperării bilaterale în detrimentul

instituționalizării acesteia din urmă atât pe verticală, cât și pe orizontală. Noua deschidere încurajează România să anunțe despre intenția sa de a juca un rol mult mai activ în soluționarea problemei transnistrene, Bucureștiul intenționând să propună chiar un proiect propriu de rezolvare a conflictului. De asemenea, Bucureștiul propune Chișinăului să joace rolul de avocat al Republicii Moldova în UE. Ofertele Bucureștiului nu trezesc, însă, entuziasm în rândul factorilor de decizie de la Chișinău. Mai mult decât atât, în scurt timp, atât la București cât și la Chișinău, la suprafață se profilează interpretări diferite a noțiunii de pragmatism. În timp ce Bucureștiul vede integrarea ambelor state în UE prin prisma „un popor două state românești”, la Chișinău același proces este văzut prin prisma formulei „două popoare și două state diferite”. În problema transnistreană, în timp ce România optează pentru o implicare mai activă în găsirea unei soluții politice la masa negocierilor, Chișinăul propune Bucureștiului un rol pasiv, și anume să contribuie la soluționarea problemei transnistrene prin semnarea celor două acorduri : Tratatul politic de bază și Acordul privind frontiera dintre Republica Moldova și România.

Pozițiile Bucureștiului și Chișinăului asupra Tratatului politic de bază și Acordul privind frontiera, de asemenea, scot în evidență o înțelegere total diferită a noțiunii de pragmatism. Astfel, în timp ce în viziunea Bucureștiului, Tratatul politic de bază ar urma să stabilească un Parteneriat European cu Chișinăul și să consfințească statutul României de avocat al Republicii Moldova pe calea integrării în UE, Chișinăul oficial dorește semnarea unui ordinar Tratat de Parteneriat și Colaborare care nu numai că ar face abstracție de legăturile istorice, etnice și lingvistice dintre Republica Moldova și România, dar ar face trimitere expresă și la Tratatul de Pace de la Paris din 1947, considerat o sechelă a trecutului de către politicienii români, iar de guvernanții de la Chișinău ca reprezentând o pavăză în calea iredentismului român. În cazul Acordului privind frontiera, se remarcă aceeași diferență de optică. Astfel, în timp ce Chișinăul dorește un Acord ce ar face trimitere la Tratatul de Pace de la Paris din 1947, prin urmare un Acord cu valență politică, Bucureștiul ar fi dispus să semneze un Acord pur tehnic de asistență la frontieră ce ar reglementa interacțiunea autorităților din ambele state în perimetrul frontierei moldo-române. Toate acestea contradicții au și dus la deraierea cooperării pragmatice din perioada 2005-2006. Iar

Declarația, cu iz populist, făcută în iulie 2006 de Președintele Băsescu, prin care dânsul anunța că ar fi propus Președintelui Voronin aderarea concomitentă la UE a României și Republicii Moldova, a constituit, de fapt, momentul care a scos la suprafață, în toată profunzimea lor, respectivele contradicții de viziuni existente între București și Chișinău.

Vizita oficială întreprinsă la Chișinău, la 7 iulie, de Ministrul de Externe român Lazăr Comănescu, pare să anunțe cea de-a patra perioadă de pragmatism moldo-român, ce ar avea ca piatră de temelie sprijinirea Republicii Moldova pe calea integrării în UE. Este adevărat că vizita la Chișinău a Ministrului Comănescu a reanimat dialogul diplomatic între București și Chișinău ajuns în impas în decembrie 2007, după ce Chișinăul a expulzat din Republica Moldova doi diplomați români pe care i-a declarat persona non-grata. Dar, de asemenea, este adevărat că dialogul politic la nivel de Șefi de Stat, Parlamente și Executive rămâne în continuare blocat, iar relansarea va depinde și de rezultatele ședinței Comisiei mixte moldo-române de cooperare economică și integrare europeană ce ar urma să aibă loc în prima jumătate a lunii septembrie.

Totodată, în timpul vizitei, Ministrului Comănescu la Chișinău, probabil dorind să dea dovadă de spirit pragmatic, Președintele Vladimir Voronin a propus părții române deschiderea, prin reciprocitate, a oficiilor consulare române la Cahul și Bălți și a oficiilor consulare moldovene la Iași și Constanța. Cu toate acestea, deschiderea respectivelor oficii consulare române, precum și semnarea Convenției privind micul trafic de frontieră cu Chișinăul rămân în continuare condiționate de semnarea Acordului privind frontiera moldo-română.

De altfel, așa cum se menționează și în Comunicatul de presă al Ministerului de Externe al României, întrevederile avute la Chișinău de Ministrul Lazăr Comănescu cu Președintele Vladimir Voronin și Ministrul de Externe Andrei Stratan au relevat importanța și dorința ambelor părți de a continua eforturile vizând finalizarea Tratatului privind regimul frontierei de stat și a Acordului de parteneriat și cooperare între România și Republica Moldova. După cum a anunțat însuși Președintele Voronin în timpul conferinței sale din 23 iulie, se pare că, într-adevăr, părțile au făcut unele progrese în negocierea celor două acorduri. De exemplu, Chișinăul a renunțat la ideea ca respectivele

acorduri să mai facă referire la limba moldovenească, precum și să facă trimitere la Tratatul de Pace de la Paris din 1947, care, în viziunea Guvernării actuale de la Chișinău, ar fi urmat să stea la temelia prezervării inviolabilității frontierei Republicii Moldova cu România. Cu toate acestea, se pare că Bucureștiul și Chișinăul încă n-au ajuns la un consens vizavi de denumirea respectivelor acorduri, fapt ce vine să denote că nici discuțiile asupra conținutului respectivelor documente nu sunt pe deplin lămurite. Această prezumție nu este lipsită de conținut, deoarece, pentru București viitorul Tratat politic de bază cu Chișinăul ar urma să consfințească legăturile istorice, etnice și lingvistice existente între România și Republica Moldova, precum și să stabilească un Parteneriat European cu Chișinăul. În schimb, pentru actuala guvernare de la Chișinău atât Tratatul politic de bază, cât și Acordul privind frontiera moldo-română ar trebui, mai întâi de toate, să afirme unicitatea Republicii Moldova și a poporului său în raport cu România.

Printre altele, este ușor de remarcat că actuala Guvernare de la Chișinău condiționează pragmatismul său în relația cu Bucureștiul de semnarea Tratatului politic de baza și a Acordului de frontieră cu România. Poziția Chișinăului contravine cu cea a Bucureștiului enunțată de Ministrul Comănescu chiar în timpul vizitei sale în Republica Moldova. Or, conform șefului diplomației române evoluția relațiilor Republicii Moldova cu România nu ar trebui să devină ostatică a condiționării de progresul înregistrat în negocierea celor două acorduri, pentru că, în opinia sa, cadrul politico-juridic existent între Republica Moldova și UE permite avansarea pe toate planurile în relațiile Republicii Moldova cu România, care din ianuarie 2007 este membră a UE.

Și totuși, mai este oare credibilă noțiunea de pragmatism în relațiile Republicii Moldova cu România?

Având în vedere toate aceste elemente de discordanță care există actualmente între Chișinău și București este logic să ne întrebăm dacă noua perioadă de pragmatism ce se profilează la orizont, precum și noțiunea de pragmatism în sine mai au șanse reale să aducă relațiile de cooperare dintre Republica Moldova și România în albia unei evoluții normale, stabile, previzibile și cu o dinamică ascendentă.

În ciuda multiplelor discordii și contradicții de substanță existente între viziunile Chișinăului și Bucureștiului cu privire la dezvoltarea relațiilor lor bilaterale, răspunsul la o eventuală întrebare formulată în termenii schițați mai sus ar fi unul încărcat cu semantică pozitivă. Desigur, noul început fragil de pragmatism, precum și conceptul de pragmatism au șanse de izbândă, însă materializarea lor este direct proporțională cu capacitatea ambelor părți de a formula în consens o Strategie comună de dezvoltare a relațiilor de parteneriat dintre Republica Moldova și România, care ar urma să fie întemeiată pe obiective și principii convenite de comun acord. Printre respectivelor obiective și principii, de care s-ar ghida ambele capitale în dezvoltarea cooperării lor bilaterale, ar putea să se numere:

- Transferarea discuțiilor pe teme istorice și identitar-lingvistice din sfera politicului în sfera dezbaterilor științifice;
- Abținerea de la retorica și acțiunile de politică internă și externă de natură să submineze evoluția stabilă a relațiilor moldo-române;
- Dinamizarea cooperării economice prin lansarea unor proiecte comune infrastructurale în domeniile securității energetice, mediului înconjurător, agriculturii, transporturilor și telecomunicațiilor. În domeniul transporturilor, construirea unei căi ferate cu ecartament european ce ar lega Republica Moldova de România și UE ar fi, fără îndoială, un început de bun augur;
- Declararea teritoriului frontalier moldo-român ca reprezentând un spațiu de cooperare transfrontalieră europeană ce ar urma să fie ținta unor proiecte infrastructurale comune finanțate din fondurile structurale ale UE;
- Renunțarea la principiul condiționalității în relațiile dintre Chișinău și București, pentru că, așa cum ne o demonstrează și realitățile prezente, condiționarea evoluției relațiilor moldo-române de semnarea unor acorduri nu este nicidecum de natură să îmbunătățească încrederea între părți;
- Axarea cooperării bilaterale pe ideea pregătirii Republicii Moldova pentru eventuala integrare în UE. Însă, pentru a face

posibilă și credibilă o astfel de cooperare, mesajele și luările de poziție ale României în raport cu Republica Moldova ar urma să se identifice cât mai mult posibil cu cele ale UE. Doar astfel, forțele politice de la Chișinău, care mai sunt încă dominate de frustrări și prejudecați istorice vizavi de România, vor avea mai puține motive și pretexte să pună la îndoială sinceritatea Bucureștiului, să acuze România de imixtiune în treburile interne ale Republicii Moldova sau să o suspecteze de iredentism;

- Semnarea Tratatului politic de bază, precum și a Acordului privind frontiera ar urma să se axeze pe facilitarea dezvoltării unui Parteneriat European de lungă durată între București și Chișinău. Desigur, aceste două acorduri ar trebui să ia în calcul susceptibilitățile principalilor actori politici de la București și Chișinău de care depinde, de fapt, ratificarea lor;
- De asemenea, Bucureștiul și Chișinăul ar trebui să contribuie la îmbunătățirea expertizei comune în domeniul dezvoltării relațiilor bilaterale. În acest sens, o soluție ar fi instituirea unui Centru comun de studii strategice ce ar oferi consultanță echidistantă ambelor guverne.

9. Experții Consideră că Vizita Președintelui României la Chișinău nu a rezolvat probleme, dar a încălzit relațiile bilateral. NewsIn. 21.08.2008.

Dosarele sensibile din relațiile dintre România și Republica Moldova nu pot fi soluționate prin vizite-fulger, de genul celei efectuate miercuri la Chișinău de Traian Băsescu, însă este de așteptat o încălzire a relațiilor după această vizită, afirmă mai mulți experți de la Chișinău.

Pentru ca dosarele să fie închise, ele trebuie în mod normal pregătite, explică **Eugen Revenco, Director de Programe la Asociația pentru Politică Externă de la Chișinău**. "Deciziile instituționale nu se iau doar de lideri, ci se discută la nivel de experți, iar liderii se întâlnesc doar când lucrurile sunt convenite. În cazul unor vizite fulger, pregătite peste noapte, evident că nu se decide nimic. Pot fi doar niște discuții, pentru a simți atmosfera și a vedea cum stau lucrurile", a declarat Eugen Revenco în cadrul unor dezbateri la postul local de televiziune EuTV. "Sunt sigur că nu s-au închis niciun fel de capitole nici acum, și

nici nu ne putem aștepta la așa ceva în viitorul apropiat", susține expertul.

Potrivit lui, există mai mulți pași simpli, elementari, pe care ar putea să îi facă Chișinăul pentru a îmbunătăți relația cu Bucureștiul, începând cu acreditarea jurnaliștilor din România, lucru pe care Ministrul moldovean de Externe nu-l face. Expertul se referea la corespondentul NewsIn la Chișinău, care în urmă cu cinci luni a depus solicitarea de acreditare la MAE moldovean, însă nu a primit niciun răspuns până în prezent, în pofida demersurilor repetate ale unor organizații naționale și internaționale a jurnaliștilor. "Putea fi soluționată această problemă de cinci luni încoace? Sigur că putea. Este un semnal mic care arată în continuare că Moldova nu este deschisă spre o bună relație cu România, iar MAE moldovean nu este instituția cu libertate în comunicare și în luarea deciziilor", a declarat Eugen Revenco. Dosarele sensibile dintre Chișinău și București țin de semnarea Tratatului de bază și a Tratatului de frontieră, a Acordului de mic trafic la frontieră și deschiderea de noi consulate românești în Republica Moldova.

Referindu-se la Tratatul de bază, expertul a estimat că acesta este un document politic și este puțin probabil că la București cineva își va asuma în prezent răspunderea și niște riscuri politice înainte de alegerile parlamentare și va semna un Tratat de bază cu Republica Moldova, care este condusă de o persoană percepută de presa și clasa politică de la București ca fiind odioasă. "Însuși președintele Băsescu a declarat recent că e timpul să se schimbe această conducere la Chișinău. Ar fi sinucigaș acum ca tot el să-și revadă aceste declarații și să autorizeze semnarea unui Tratat politic cu comuniștii de la Chișinău", a comentat el.

Eugen Revenco este de părere că turneul de două zile al lui Traian Băsescu este o încercare a României de a se poziționa strategic ca lider și poate chiar ca mediator la Marea Neagră. "Presupun că a fost și o tatonare de teren a poziției moldovenești și poate chiar o încurajare pentru Chișinău în ceea ce privește situația din Georgia și o evaluare a eventualelor consecințe asupra Republicii Moldova", consideră Eugen Revenco. "În ceea ce privește dorința de restructurare a forțelor pacificatoare din Georgia și Transnistria, nu știu în ce măsură președintele Voronin va fi constant în susținerea acestei idei. Anterior, el a fost foarte reticent la acest capitol, dar și în cadrul cooperării în cadrul GUAM, în ultimul timp

obserându-se o atitudine prea puțin activă, ca să nu spun distructivă, a Chișinăului, care chiar 'a fugit' de la ultimele summit-uri GUAM – ba nu au fost bilete la avion pentru președinte, ba a fost delegat ministrul de interne la reuniunea șefilor de stat...", spune Eugen Revenco.

Este totuși important pentru relația bilaterală faptul că Băsescu a mers la Chișinău și a avut și o discuție cu președintele Voronin, cu o tonalitate foarte pozitivă din partea ambilor președinți. "Am auzit din nou aceleași promisiuni – că vor exista surprize plăcute pentru societățile de pe ambele maluri ale Prutului – promisiuni făcute și prin primăvară. Sunt sceptic că așa va fi, dar totuși aș vrea să cred că cel puțin de data aceasta vom avea ceva mai frumos decât promisiuni", spune Eugen Revenco, coordonator de proiecte la Asociația pentru Politică Externă de la Chișinău.

Igor Munteanu, Directorul Institutului pentru dezvoltare și inițiative sociale Viitorul, spune că și după această vizită frustrările Chișinăului și Bucureștiului rămân acolo unde erau. Acestea țin de tratatul politic, de tratatul de frontieră, de deschiderea de noi consulate la Bălți și Cahul, dar și de temperatura normală și în timp util a comunicării dintre diplomațiile de la Chișinău și București. Potrivit lui, vizita fulger urmărește un alt scop – verificarea unor riscuri potențiale, cum ar fi semnarea unui plan de soluționare a conflictului transnistrean despre care se tot vorbește la Chișinău și care ar compromite definitiv șansele de unei reglementări conforme intereselor naționale ale Republicii Moldova.

Este de datoria României să tatoneze terenul unor cooperări mai strânse, probabil pe multiple planuri, nu doar la nivel politic de solidarizare cu țările din GUAM, dar și la nivelul unor acțiuni coordonate, cum ar fi de exemplu reluarea discuțiilor asupra forței de menținere a păcii a GUAM, de asemenea întărirea capacităților de patrulare în zona Mării Negre, consideră expertul. Totuși, Igor Munteanu a subliniat faptul că atunci când cei cinci șefi de stat – din țările baltice, Polonia și Ucraina - s-au întâlnit în capitala Georgiei, președintele Băsescu era o absență vizibilă și nu a făcut parte din grupul de președinți care au sprijinit moral populația georgiană în momentul în care tancurile rusești erau foarte aproape de capitala georgiană. "Și cred că acest lucru a fost resimțit puternic la nivelul politicii externe a României", este de părere Munteanu. În sfârșit, susține expertul, este vorba și despre încălzirea relațiilor dintre România și Republica

Moldova – un factor extrem de important în aceste condiții, pentru că nu poți să chemi la solidaritate în termeni generali, dacă relațiile politice și diplomatice, economice sau de orice alt gen sunt reci.

"Pentru mine ar fi important ca relațiile dintre Chișinău și București să se depersonalizeze și să nu conteze atât de mult ce persoane stau în fruntea unor instituții. Relațiile dintre Chișinău și București ar trebui să se manifeste strategic, pe multiple planuri, ca să dea posibilitatea unei multitudini de actori economici, sociali, culturali să-și creeze propriile poduri de comunicare cu ceilalți de peste Prut", a menționat Igor Munteanu. Referindu-se la declarația lui Traian Băsescu potrivit căreia și în Transnistria, și în Osetia de Sud "s-a depășit orice limită a decenței", Igor Munteanu a spus că nu a existat niciodată decență într-un separatism susținut integral de Federația Rusă, cu atât mai mult în prezent, după ce s-au văzut consecințele unui război purtat de Rusia pe teritoriul altui stat.